

DEPARTEMENT CULTUUR, JEUGD EN MEDIA

Finaal rapport
-
Onderzoek naar een governance
structuur voor
OSLO-datastandaarden

Juni 2023

Inhoudstafel

Inhoudstafel	2
1. Inleiding	4
Context van het project.....	4
Doelstellingen van het project.....	5
Structuur van dit document.....	7
2. Aanpak van het project	8
Fase 1: Behoeftanalyse.....	8
Fase 2: Maken van een specifiek voorstel voor de case Cultureel Erfgoed.....	9
Fase 3: Generaliseren van een specifiek voorstel naar een voorstel dat generiek herbruikbaar is voor de andere OSLO-trajecten.....	10
Fase 4: Implementatie van specifieke voorstel binnen Cultureel Erfgoed.....	10
Fase 5: Evaluatie van implementatie en opname van lessons learned in generiek voorstel.....	10
3. De huidige situatie van de (OSLO) datastandaarden binnen de CJM-sector	11
Een positieve visie op datastandaarden.....	11
Redenen waarom organisaties geen gebruik maken van OSLO datastandaarden.....	12
De positieve aspecten van OSLO datastandaarden.....	13
Organisaties lopen tegen verschillende pijnpunten en hindernissen aan.....	13
Ontwikkeling datastandaarden.....	14
Rollen en verantwoordelijkheden.....	15
Maturiteitsgraad omtrent (OSLO) datastandaarden.....	15
Implementatie.....	16
Beschikbare middelen.....	17
Cultuur.....	17
4. Een governance structuur die bijdraagt aan een betere werking van de OSLO datastandaarden binnen DCJM	19
Zeven leidende governance principes als leidraad voor een performante governance structuur.....	21
Beheer van datastandaarden.....	22
Werkgroep datastandaarden - Stuurorgaan Vlaams Informatie en ICT-beleid.....	26
Stuurgroep Datastandaarden DCJM.....	26
Aanspreekpunt.....	28
Owner van een specifieke datastandaard.....	28
Werkgroep van een datastandaard.....	29
Processen van beheer van datastandaarden.....	30
Identificatie van een nieuwe standaard.....	31
Wijzigen van een standaard.....	33
Opvolging wijzigingen bij gangbare (internationale) standaarden.....	35
Implementatie van datastandaarden.....	35
Voorzien van voldoende middelen.....	36

Bepalen van implementatiestrategie.....	36
Eén aanspreekpunt.....	37
Technische ondersteuning.....	37
Periodieke review.....	38
Momentum tijdens publieke review.....	38
Hulp bij implementatie.....	39
Adoptie van datastandaarden.....	40
Duidelijk communicatieplan.....	40
Vertrekken vanuit een duidelijk verhaal en visie rond data.....	40
Standaarden meenemen in bestekken.....	41
Maturiteit verhogen.....	41
Opzetten van een co-creatie platform.....	42
Roadmap - De uitvoering van de governance structuur in de praktijk.....	43
Beheer van datastandaarden.....	43
Implementatie van datastandaarden.....	44
Adoptie van datastandaarden.....	44
Een goede governance die werkt definiëren en meten.....	45
5. Implementatie van de uitgewerkte governance structuur binnen cultureel erfgoed.....	47
6. Conclusie.....	49
7. Bijlagen.....	50
1. Processen.....	50
2. Governance Structuur.....	55
3. Voorbeeld charter OSLO Cultureel Erfgoed.....	55
4. Samenwerking met DCJM en sector.....	55
5. Resultaten Interviews.....	57

1. Inleiding

Context van het project

Het Departement CJM (Cultuur, Jeugd en Media) stimuleert, in kader van de digitale transformatie, een datagedreven beleid. Een belangrijke voorwaarde daarvoor is de aandacht voor gestandaardiseerde data-uitwisseling. Het Departement zet stevig in op het gebruik van OSLO als vehikel om tot uitwisselingsstandaarden te komen die meerwaarde bieden voor zowel het Departement zelf, als voor de culturele sector en bij uitbreiding jeugd- en mediasector.

OSLO (Open Standaarden voor Linkende Organisaties) ontwikkelt en publiceert open standaarden in co-creatie met publieke en private partners. Door het ontwikkelen van datastandaarden die zorgen voor een semantische interoperabiliteit, kan de Vlaamse overheid haar dienstverlening optimaliseren en de uitwisseling van informatie vlotter laten verlopen.

DCJM, in samenwerking met PwC, creëerde een ecosysteem waarin deze standaarden kunnen worden gebruikt voor uitwisseling. Dit zal leiden tot efficiëntiewinsten, procesoptimalisaties, automatische rapportering, planlastvermindering, inzichten uit data, etc. Het werk rond uitwisseling van data stopt uiteraard niet bij de ontwikkeling en creatie van de datastandaarden zelf. Problemen zoals het moeilijk verlopen van de vertaalslag, het gebrek aan duidelijke volgende stappen vanuit het proces en methode¹ en de onoverzichtelijkheid van de backlog aan issues door de hoeveelheid standaarden werden aangepakt. Deze issues kunnen verschillende vormen aannemen, van kleine editoriale opmerkingen zoals typfouten, het toevoegen van een extra attribuut tot grotere vragen tot het toevoegen van klassen of het wijzigen van een standaard.

PwC heeft gedurende dit governanceproject getracht een omgeving te creëren waarin de visie rond de standaarden kan rijpen op een co-creatieve manier. Standaardisering is ook meer dan een technisch verhaal. Daarom was het essentieel om zoveel mogelijk stakeholders mee te betrekken in het opzetten van de governance met een focus op de opportuniteiten. Dit was noodzakelijk om tot een vergevorderde adoptie te komen en dus ook een digitale transformatie van de CJM-sectoren. Er is reeds heel wat kennis aanwezig bij verschillende stakeholders zoals meemoo, publiq, Cultuurconnect en de steunpunten. Echter is de groep stakeholders zeer gevarieerd zowel in focusgebied als gradatie van digitale werking.

¹ https://data.vlaanderen.be/cms/Proces_en_methode_voor_de_erkenning_van_datastandaarden_v1.0.pdf

Doelstellingen van het project

Er wordt na het lopen van de OSLO standaardisatietrajecten ingezet op drie belangrijke pijlers:

- **Het onderhoud van de standaarden:**
 - Moeten er wijzigingen doorgevoerd worden? Zijn er uitbreidingen nodig? Zijn de verschillende standaarden met elkaar gealigneerd? Is er nood aan nieuwe standaarden? Moeten er standaarden uitgefaseerd worden?
 - Creatie van een backlog
 - Escalering van wijzigingen op een gestructureerde manier richting OSLO-beslissingsorganen
 - Transparante communicatie naar de stakeholders rond wijzigingen

- **De implementatie van de standaarden:**
 - Het doorvertalen van de standaarden tot eenduidige implementatiemodellen aan de hand van coherente mappings, codelijsten, ...
 - Vastleggen en uitdragen van generieke implementatieregels

- **De adoptie van de standaarden binnen de CJM-sectoren:**
 - Adoptiegraad van de standaarden binnen de CJM-sectoren
 - Enthousiasmeren van organisaties om te adopteren
 - Ondersteuning bij veranderingsbeheer
 - In kaart brengen van huidige drempels en oplossingen
 - Actieve ondersteuning bij de implementaties door organisaties
 - Opleidingen organiseren voor de sector

De veranderingen aan OSLO standaarden verlopen via het veranderingsbeheerproces in het proces en methode gedefinieerd door Digitaal Vlaanderen. De governance structuur creëert een formeel beslissingsniveau om een brug te slaan tussen de CJM-sectoren en de beslissingsorganen voor OSLO (OSLO werkgroep datastandaarden, Stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-beleid³). CJM krijgt in deze structuur hierbij duidelijke taken, rollen, en verantwoordelijkheden in een netwerkstructuur met brede vertegenwoordiging van de verschillende relevante actoren waarbij het Departement zelf een faciliterende rol opneemt.

De structuur komt aan twee beslissingsniveaus tegemoet, namelijk een strategisch (bv. in de vorm van een stuurgroep) en operationeel (bv. in de vorm van een werkgroep) met elk hun taken en verantwoordelijkheden²:

² Door inzichten tijdens uitvoering van de opdracht kunnen er taken bijkomen of wegvallen afhankelijk van de inbreng van de belanghebbenden

³ <https://www.vlaanderen.be/uw-overheid/werking-en-structuur/hoe-werkt-de-vlaamse-overheid/informatie-en-communicatie/stuurorgaan-vlaams-informatie-en-ict-beleid>

- **Strategisch**

- Uitwerken van de visie in lijn met de Vlaamse datastrategie
- Overeenstemming met de data governance van het Departement op vlak van metadatering, datakwaliteit, dataveiligheid, ...
- Het opstellen van meetbare doelstellingen (bv. KPI's) die de progressie duidelijk maken, bijvoorbeeld: de voortgang van de implementatiegraad en adoptiegraad binnen het Departement en de sectoren.
- Prioriteiten stellen aan de hand van een gevalideerde logica door alle belanghebbenden met verschillende typeringen voor backlogitems
- Bevorderen van kennisdeling en waken over de uniformiteit van processen rond en over de verschillende standaarden heen.

- **Operationeel**

- Op dit niveau worden de keuzes van het strategisch niveau concreet uitgewerkt.
- De invulling van het operationele niveau is veranderlijk en zal afhankelijk zijn van het type backlogitems dat verwerkt moet worden.

Concreet wordt OSLO Cultureel Erfgoed³ als vertrekpunt genomen om de governance structuur in de praktijk te implementeren. Gezien deze standaard reeds enkele jaren erkend is en actief gebruikt wordt (onder meer door Collectie van de Gentenaar⁴, Antwerpen - Cultureel Erfgoed⁵, ...) is het logisch om in de vorm van een piloot een governance voorstel uit te werken voor deze standaard. Vanuit de implementatie van deze standaard kwamen hier ook reeds heel wat vragen en noden (onder meer rond eigenaarschap en rolverdeling, verdere uitwerking en mogelijke uitbreiding, etc.) naar boven.

Verder werd ook onderzocht welke tooling de werking kan ondersteunen om onder meer de backlog te beheren, een log te hebben van de verschillende beslissingen die genomen worden, KPI's meetbaar te maken, etc.

3 <https://data.vlaanderen.be/standaarden/kandidaat-standaard/applicatieprofielen-cultureel-erfgoed.html>

4 <https://meemoo.be/nl/projecten/collectie-van-de-gentenaar>

5 <https://antwerp-cultureel-erfgoed.digipolis.be/>

Structuur van dit document

Dit document is gestructureerd om het proces en het resultaat van dit project van begin tot einde toe te lichten. De governance structuur wordt stapsgewijs uiteengezet. In het eerste hoofdstuk wordt de gebruikte methodologie van dit project toegelicht. De verschillende fases worden kort besproken, inclusief een korte beschrijving van de verschillende stappen die tijdens dit project doorlopen werden.

Vervolgens worden de resultaten vanuit de interviews besproken. Dit bestaat uit een bespreking van de voor- en nadelen die men ziet in OSLO, alsook de huidige pijnpunten en hindernissen bij het toepassen van OSLO standaarden.

Daarna wordt de uitgewerkte governance structuur besproken. Eerst wordt de high-level structuur beschreven, waarbij ook de leidende principes die de basis vormen van de governance structuur worden toegelicht.

Vervolgens wordt dieper ingegaan op de verschillende aspecten van de governance structuur. Eerst wordt het beheer van de datastandaarden besproken. Dit omvat de creatie van nieuwe datastandaarden en de wijziging van de huidige datastandaarden. Het tweede aspect behandelt de stappen die kunnen worden genomen om de adoptie van datastandaarden te bevorderen. Het laatste aspect gaat over implementatie en omvat de acties en structuren die kunnen worden opgezet om de implementatie van datastandaarden te bevorderen.

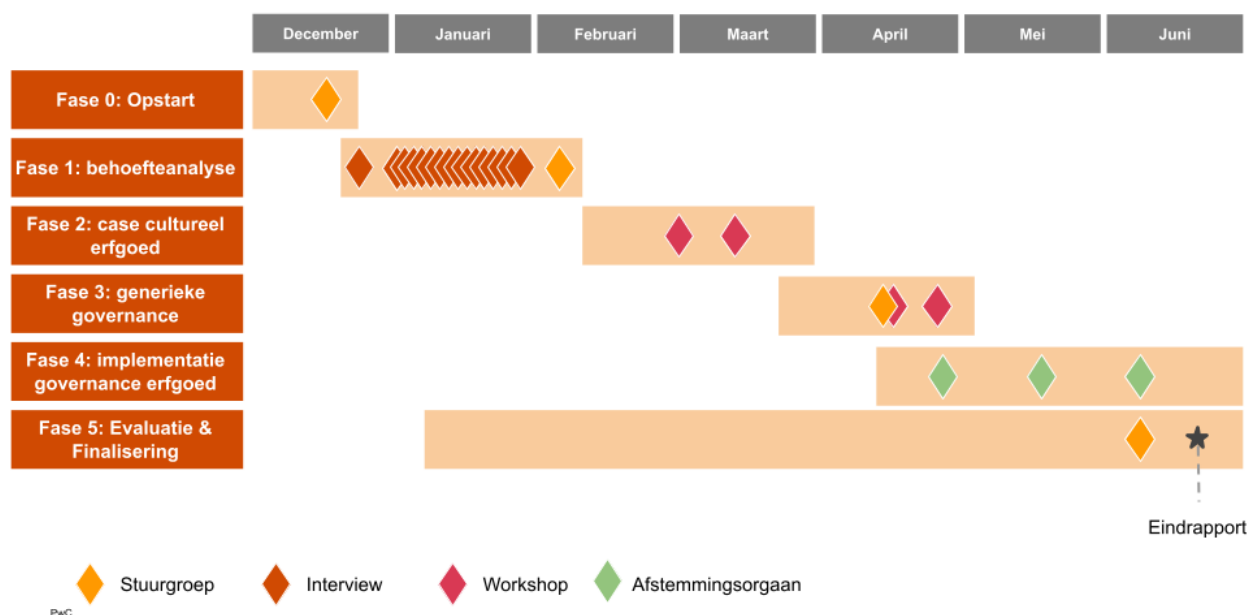
Bij elk onderdeel worden de verschillende rollen, verantwoordelijkheden, processen en communicatie uitgebreid beschreven en toegelicht. Op het einde van het hoofdstuk rond de governance structuur wordt ook een blik geworpen op welke acties op korte, middellange en lange termijn genomen moeten worden.

Ten slotte wordt de implementatie van deze governance structuur en de evaluatie hiervan kort toegelicht.

2. Aanpak van het project

Door het doorlopen van de verschillende fasen met een beproefde methodologie en het houden van interviews, werkgroepen en stuurgroepen is het mogelijk om tot een gedragen oplossing te komen die bottom up, op een co-creatieve manier vanuit de sector komt. In dit onderdeel wordt dieper ingegaan op de methodologie die gebruikt werd tijdens dit project. Het doel is om de huidige visie en pijnpunten van OSLO te achterhalen, en vervolgens een governance structuur op te stellen die deze aanpakt.

De onderstaande tijdslijn geeft de verschillende fasen die doorlopen werden weer. Van start tot finish werd ingezet op afstemming met DCJM, maar ook met andere spelers binnen de sector via de Stuurgroep (zie bijlage 4: Samenwerking met DCJM en sector). Tijdens 'Fase 0: Opstart', ging het project van start met een kick-off en het maken van afspraken. Daarnaast werd er ook gestart met de deskresearch.

Fase 1: Behoeftanalyse

Binnen de eerste fase van het project werden interviews afgenomen. In deze interviews werd onder andere gepeild naar de noden en verzuchtingen van organisaties binnen de sector inzake de ontwikkeling, beheer, adoptie en implementatie van OSLO datastandaarden. De focus van de interviews lag op volgende aspecten:

- Welke visie hebben organisaties algemeen op datastandaarden?
- Hoe gaan organisaties vandaag aan de slag met OSLO?

- Wat loopt goed bij het gebruik van datastandaarden?
- Welke pijnpunten zijn er bij het gebruik van datastandaarden?
- Wat is de huidige stand van zaken en hoe zien volgende aspecten er in de toekomst idealiter uit?
 - Beheer van datastandaarden
 - Adoptie van datastandaarden
 - Implementatie van datastandaarden

Binnen negen verschillende organisaties werd gesproken met een 20-tal personen (zie ook bijlage 4: Samenwerking met DCJM en sector). Deze interviews werden uitgevoerd met DCJM, de steunpunten, een aantal kernspelers en andere relevante actoren. Een volledig overzicht van de bevraagde organisaties is hieronder zichtbaar.

Fase 2: Maken van een specifiek voorstel voor de case Cultureel Erfgoed

De interviews die tijdens de eerste fase werden uitgevoerd, dienden als basis voor het uitwerken van de governance structuur. In eerste instantie werd een voorstel opgemaakt rond de specifieke case voor 'Cultureel Erfgoed'. De drie aspecten, beheer, implementatie en adoptie, kregen hierin een invulling met als basis een beproefd governance framework. Dit eerste voorstel werd samen met de stakeholders van dit project besproken en verder uitgewerkt.

Fase 3: Generaliseren van een specifiek voorstel naar een voorstel dat generiek herbruikbaar is voor de andere OSLO-trajecten

Tijdens deze fase van het project werd het governance voorstel voor Cultureel Erfgoed tot een algemene governance structuur herwerkt zodat dit van toepassing is op alle verschillende datastandaarden. Tijdens twee werkgroepen werd dit opnieuw verder in detail besproken en bijgestuurd waar nodig.

Fase 4: Implementatie van specifieke voorstel binnen Cultureel Erfgoed

Binnen de vierde fase werd deze governance structuur uiteindelijk voor de eerste keer geïmplementeerd binnen de case 'Cultureel Erfgoed'. Het Departement werd ondersteund door PwC in de implementatie van dit voorstel om tot een duidelijke evaluatie te komen.

Fase 5: Evaluatie van implementatie en opname van lessons learned in generiek voorstel

In de laatste fase werd het project afgerond. Na het houden van de verschillende werkgroepen werd er een generiek voorstel afgewerkt. Dit werd in de vierde fase voor een eerste keer geïmplementeerd en de eerste sessies van de Stuurgroep en de Werkgroep vonden plaats. Dit generieke voorstel is gevalideerd voor het beheer, implementatie en adoptie van alle standaarden. We verzamelden tijdens deze fase alle feedback die ons werd aangeleverd. Binnen deze fase werd daarnaast dit eindrapport afgewerkt.

Via het co-creatieve en iteratieve proces van vier werkgroepen, verschillende Stuurgroepen en overlegmomenten werd er over de verschillende rollen, verantwoordelijkheden en processen rond het beheer, adoptie en implementatie van datastandaarden gediscussieerd. Op deze manier is de governance structuur die verder binnen dit document wordt toegelicht tot stand gekomen.

3. De huidige situatie van de (OSLO) datastandaarden binnen de CJM-sector

In de eerste fase, de behoefteanalyse, werden interviews afgenomen met organisaties binnen de sector. Uit deze interviews werd input gecapteerd en geanalyseerd die als basis diende voor de uitwerking van de governance structuur (zie ook bijlage 5: Resultaten interviews). Over het algemeen is een positieve visie zichtbaar op OSLO samen met een aantal positieve aspecten rond datastandaarden. Er werden echter ook pijnpunten en verbeterpunten gedefinieerd waar organisaties tegenaan lopen.

OSLO (Open Standaarden voor Linkende Organisaties) ontwikkelt en publiceert open standaarden in co-creatie met publieke en private partners. Door het ontwikkelen van datastandaarden die zorgen voor een semantische interoperabiliteit, kan de Vlaamse overheid haar dienstverlening optimaliseren en de uitwisseling van informatie vlotter laten verlopen. Momenteel heeft DCJM in samenwerking met Digitaal Vlaanderen al verschillende datastandaarden ontwikkeld, namelijk:

- OSLO Cultureel Erfgoed
- OSLO Financiële Rapportering
- OSLO Cultuur- en Jeugdinfrastructuur
- OSLO Cultuurparticipatie
- OSLO Feitelijke Verenigingen

Een positieve visie op datastandaarden

Het werd duidelijk dat het **gebruik van datastandaarden** voor de verschillende organisaties **noodzakelijk** is. Heel wat organisaties zijn ondertussen vertrouwd met onder andere de OSLO datastandaarden en er is binnen de sector al een **wijdverspreid gebruik van Europese en internationale standaarden** zoals bijvoorbeeld CIDOC-CRM, LIDO en Dublin Core. Datastandaarden worden door de sector in het algemeen dan ook als waardevol beschouwd. (OSLO) Datastandaarden helpen bij het creëren van een **datagedreven ecosysteem** waar de Vlaamse overheid op inzet. Via dit ecosysteem worden efficiëntiewinsten en schaalvoordelen gecreëerd voor de organisaties en overheden. Daarnaast ondersteunen datastandaarden de ontwikkeling van nieuwe dienstverleningen.

Naast het wijdverspreid gebruik en de noodzaak om standaarden te gebruiken is het voor de geïnterviewden **noodzakelijk** om hierrond een **governance structuur te hebben die flexibel en schaalbaar is**. Tijdens de creatie van het governance model is het dus belangrijk om te realiseren dat er een grote diversiteit aan omstandigheden is waar het model overweg mee moet kunnen. Bijgevolg moet de structuur veel verschillende aanpakken toelaten, en mogen de processen en rollen niet te rigide gedefinieerd zijn. Daarnaast is het ook aan de overheid om hierin een belangrijke rol te spelen en regels vast te leggen om informatie uit te wisselen. Een voorbeeld hiervan is de basisrol die de overheid opneemt om verkeersregels vast te leggen.

Dit alles zal in een coherent verhaal gegoten moeten worden. Dit zal ervoor moeten zorgen dat er op een gestructureerde manier gewerkt kan worden, waar er vandaag op een ad-hoc basis wordt gewerkt.

Redenen waarom organisaties geen gebruik maken van OSLO datastandaarden

Naast een positieve visie werd er ook gepolst naar de beweegredenen om geen gebruik te maken van de OSLO datastandaarden. Er kunnen meerdere factoren zijn die verklaren waarom OSLO niet altijd gebruikt wordt of de voorkeur geniet. Er bestaan op dit moment al een resem aan datastandaarden die heel wat domeinen afdekken. Al zijn er nog steeds gevallen waar **geen toepasselijke standaard** bestaat die bruikbaar is **voor een bepaalde (sub)sector**. Als gevolg is het voor deze organisaties dan ook niet mogelijk om een datastandaard te gebruiken. Zo is de OSLO standaard Cultureel Erfgoed bijvoorbeeld niet toepasselijk voor de jeugdsector.

Wanneer een standaard echter wel aanwezig is, is het toepassen van deze standaard niet altijd eenvoudig voor kleine organisaties. Vaak **ontbreken** ze zowel de **technische kennis** om een OSLO standaard toe te passen, als ook de **capaciteit**. Daarnaast zijn ook hun **budgetten beperkter**, wat maakt dat de toepassing makkelijk als een te grote kost ervaren wordt. Zeker wanneer er hulp van buitenaf gevraagd dient te worden voor de implementatie van een standaard.

Een ander belangrijk aspect bij de implementatie van een datastandaard is de technische kennis die vaak niet aanwezig is binnen organisaties. **Modellen** worden hierdoor als te **complex** aanschouwd. De organisaties zien niet altijd in wat het **nut** is van een **datamodel**. Dit bemoeilijkt dan ook de adoptie van de OSLO datastandaarden.

De adoptie van internationale standaarden binnen de sector was er al heel snel. Organisaties vragen zich dan ook af **waarom** ze moeten **afstappen van een internationale standaard** richting een Vlaamse OSLO datastandaard. Het is voor deze organisaties dan ook niet altijd

even duidelijk dat de OSLO standaarden zo veel als mogelijk gealigneerd zijn met deze internationale standaarden zodat het warm water niet opnieuw wordt uitgevonden.

De positieve aspecten van OSLO datastandaarden

Naast de redenen om geen gebruik te maken van de OSLO datastandaarden zijn er ook heel wat positieve aspecten. Eén van de meest prominente van deze aspecten is dat **OSLO** als zeer **open voor iedereen** wordt gepercipieerd. Zowat iedereen met interesse binnen een bepaald domein, kan meewerken aan de creatie van datastandaarden binnen dat domein. Het grote voordeel hiervan is dat het een **breed draagvlak** creëert. Dit draagvlak draagt bij aan enerzijds de adoptie en implementatie van OSLO standaarden, maar anderzijds ook aan een bredere bekendheid van het OSLO framework zelf, wat in de toekomst de creatie van extra datastandaarden met zich kan meebrengen.

Daarnaast is er ook een **brede expertise** aanwezig tijdens de werkgroepen, zowel op vlak van domeinkennis als op vlak van datastandaardisatie. Deze combinatie van kennis over datastandaarden en kennis over het onderwerp van de standaard wordt gewaardeerd en zorgt ervoor dat de uiteindelijke datastandaard ook nuttig en bruikbaar is. Binnen de ontwikkeling van datastandaarden wordt ook het **hergebruik van bestaande Vlaamse, Europese en internationale datastandaarden** geapprecieerd. Dit draagt bij aan de adoptie en de implementatie van deze standaarden.

Dit totaalpakket, samen met de manier van werken, zorgt er uiteindelijk voor dat Vlaanderen met het OSLO programma een voorloper is op vlak van datastandaarden en interoperabiliteit in vergelijking met andere landen.

Organisaties lopen tegen verschillende pijnpunten en hindernissen aan

Naast de positieve aspecten van OSLO werd duidelijk dat organisaties tegen verschillende pijnpunten en hindernissen aanlopen. Binnen deze governance structuur is het de bedoeling om deze aspecten mee te nemen en op te lossen. De aspecten aangehaald tijdens de interviews worden in een aantal categorieën onderverdeeld en hieronder verder toegelicht.

Ontwikkeling datastandaarden

Rollen en verantwoordelijkheden

Maturiteit

Implementatie

Beschikbare middelen

Cultuur

Ontwikkeling datastandaarden

Rond de ontwikkeling van de datastandaarden zijn er verschillende aspecten die meegenomen moeten worden richting Digitaal Vlaanderen en waar het project rond de creatie van een governance structuur slechts deels aan tegemoet kan komen. Er is een zichtbare nood om binnen de ontwikkeling van een datastandaard meer **rekening te houden met de bestaande gedigitaliseerde werkprocessen** en hier voldoende analyses op uit te voeren zodat dit ook binnen de standaard tot uiting kan komen. Een standaard kan op deze manier ook beter afgestemd worden op bestaande processen. Dit kan over een hele resem processen gaan, van boekhouding tot promotie van cultuur binnen organisaties. Naast deze analyse op vlak van processen dient er ook een **grondigere analyse** te gebeuren **van bestaande systemen in vergelijking met nieuw op te zetten systemen**. Er zou een **focus** moeten zijn **op het eindresultaat** van het doorlopen van een project, **in plaats van de focus op de ontwikkeling van een additionele OSLO datastandaard**. De datastandaard maakt hier in de meeste gevallen deel van uit om dit te kunnen verwezenlijken.

De **groep van stakeholders** in een werkgroep is soms **te open**, met als gevolg dat verschillende stakeholders binnen het project vaak verschillende belangen hebben en deze proberen te verdedigen. Hierdoor kan het gebeuren dat er compromissen moeten worden gesloten die afbreuk doen aan de uiteindelijke kwaliteit van de datastandaard. Deze manier van werken zorgt uiteindelijk dat het doorlopen van een standaardisatietraject tot een grootste gemeenschappelijke deler leidt, en de standaard dus armer is dan bij de aanvang van het traject. Een gevolg is dat **democratie** niet echt werkt in deze groepen, en de mening van enkele domeinexperten soms zwaarder zou moeten kunnen doorwegen. Ten slotte betekent dit ook dat de **gemaakte keuzes goed gedocumenteerd** moeten worden, wat het makkelijker zou moeten maken om ze te verantwoorden. Dit is vandaag eerder een uitzondering.

Vandaag worden de **issues die gelogd worden** binnen trajecten op GitHub vaak tegen het einde van een traject niet meer meegenomen of geraadpleegd. Ook dit dient idealiter door de governance structuur opgelost te worden. Daarnaast wordt vaak aangegeven dat de **invulling van enumeraties en codelijsten** een pijnpunt blijft binnen de bestaande 'proces en methode' van OSLO.

Ten slotte zijn de **werkgroepen** vaak **abstract en ingewikkeld voor mensen zonder een IT-achtergrond**. Dit komt mede doordat de discussies vaak over de functionele aspecten gaan, zoals bijvoorbeeld privacy of regelgeving, terwijl de focus eerder zou moeten liggen op het model en de standaard zelf. Er is ook toezicht nodig voor het hergebruik en de alignering van de verschillende datastandaarden.

Rollen en verantwoordelijkheden

Op vlak van rollen en verantwoordelijkheden, binnen het volledige OSLO verhaal, worden deze vaak als **onduidelijk** beschouwd. Indien organisaties opmerkingen of vragen tot wijziging van een standaard hebben - eens een datastandaard werd bekrachtigd - is het vaak **niet duidelijk waar of bij welke persoon of organisatie men terecht kan**. Er is ook **geen algemeen aanspreekpunt** rond de datastandaarden binnen Digitaal Vlaanderen of DCJM. Vandaag zijn heel wat rollen **niet of vaag gedefinieerd noch formeel toegewezen**. Bijgevolg hebben kernspelers of steunpunten geen basis om deze rollen effectief uit te voeren. Er is daarnaast ook een duidelijke noodzaak aan een overkoepelend aanspreekpunt van de OSLO datastandaarden binnen de CJM-sector. Naast deze rol, zijn er ook een aantal andere rollen die geïdentificeerd dienen te worden en die vandaag misschien al bestaan.

Dit is deels te wijten aan het feit dat er binnen DCJM zelf niet voldoende kennis zit rond datastandaarden. Daarnaast zijn kleine organisaties niet in staat om zelf de nodige input te leveren of rollen op te nemen om hun problemen opgelost te krijgen en zijn er geen escalatieprocedures om bepaalde processen uit de startblokken te doen schieten.

Maturiteitsgraad omtrent (OSLO) datastandaarden

Op vlak van maturiteitsgraad werden een aantal pijnpunten geïdentificeerd. Een belangrijke oorzaak van hindernissen is dat het **niveau van kennis verschilt tussen verschillende stakeholders, organisaties en sectoren**. Het valt op dat bepaalde organisaties of sectoren verder staan op vlak van interoperabiliteit dan anderen. Daarnaast is er ook een **duidelijk verschil zichtbaar tussen business en IT-profielen**.

Het is binnen de ontwikkeling van een datastandaard belangrijk om van beide profielen relevante input te verzamelen. Beide profielen brengen op hun eigen niveau de nodige input met zich mee. Al is het in eerste instantie vaak nog belangrijker om de business heel nauw te

betrekken. Dit kan soms voor problemen zorgen, daar de business profielen vaak minder technische bagage hebben in vergelijking met IT-profielen. Al dient er ook aangestipt te worden dat de maturiteitsgraad niet voor iedereen hetzelfde dient te zijn, en dat dit afhangt van de functie die men opneemt. Aangezien er momenteel een gebrek is aan duidelijke handleidingen, up-to-date documentatie en (info)sessies die de nodige kennis zouden kunnen overdragen.

Door het ontbreken van kennis is het niet altijd voor iedereen even duidelijk wat **OSLO** is en wat de **meerwaarde** ervan is. Tijdens werkgroepen binnen een ontwikkelingstraject gaat het vaak over functionele aspecten terwijl de focus en scope van deze sessies eerder moet liggen op de datastandaard en het model zelf. De functionele aspecten dienen idealiter op voorhand tijdens de scopebepaling uitgeklaard te worden. Tijdens het ontwikkelingstraject van een (nieuwe) datastandaard is het goed om een duidelijk beeld te krijgen van welke aspecten in scope of out of scope zijn, en welke aspecten uiteindelijk functionele of implementatie-elementen zijn. Daarnaast dient er van bij de start duidelijk aangegeven te worden wat gecoverd wordt tijdens de werkgroepen, en wat niet. Daarnaast moet het in de lijn hiervan voor de partners van een standaardisatietraject en de stakeholders duidelijk zijn dat een **datastandaard een hulpmiddel is om tot een bepaald eindresultaat te komen** binnen een groter project. Het is op dit moment vaak niet duidelijk voor hen dat een OSLO traject slechts een klein onderdeel uitmaakt van een groter geheel.

Implementatie

Organisaties zoeken vaak ondersteuning voor de implementatie van datastandaarden. Het is tot op vandaag echter **niet** altijd **duidelijk wie deze ondersteuning kan bieden**. Dit komt deels omdat de structuur zoals die vandaag bestaat onoverzichtelijk is. Er zijn momenteel **geen processen of rollen formeel gedefinieerd rond deze ondersteuning**. Het is niet de rol van DCJM om dit op te nemen. Deze rol ligt bij de kernspelers of de steunpunten. Zij staan ook dicht bij de materie zodat ze beter geplaatst zijn om deze rol op te nemen, weliswaar met begeleiding vanuit het departement of Digitaal Vlaanderen.

Voor kleine organisaties is de implementatie van datastandaarden vaak **een moeilijke opdracht**. In de organisatie is er zelden iemand aanwezig met genoeg technische kennis om de implementatie uit te voeren, of om voldoende input te kunnen leveren voor de creatie van een datastandaard. Deel van de **verantwoordelijkheid** hiervoor ligt bij de **leveranciers**, gezien zij technisch beter geplaatst zijn om deze standaarden te implementeren in hun softwarepakketten. Het is echter wel **belangrijk om voldoende hulpmiddelen en kanalen ter beschikking te hebben** zodat deze leveranciers ondersteund kunnen worden, daar niet alle leveranciers steeds over de juiste kennis beschikken. Een belangrijke reden dat leveranciers hier niet altijd de nodige middelen in investeren, is omdat er op dit moment **geen incentives** zijn. Deze incentives kunnen mogelijk de vorm aannemen van subsidies of bepaalde voordelen.

Om organisaties te ondersteunen met de implementatie is het standaardenregister⁶ een mogelijk hulpmiddel. Dit **standaardenregister** is vandaag echter vaak onbehulpzaam voor mensen met een beperkte achtergrond in datastandaardisatie. Zo is er bijvoorbeeld geen zoekfunctie aanwezig om termen binnen datastandaarden op te zoeken, wat maakt dat een gebruiker een relatief diepgaande kennis over de datastandaarden moet bezitten om te weten waar te zoeken en wat de inhoud juist betekent.

Verder in dit rapport, binnen het hoofdstuk rond de 'implementatie van datastandaarden', werden verschillende oplossingen geïdentificeerd om aan de pijnpunten van 'implementatie' tegemoet te komen.

Beschikbare middelen

Eerder werd al zichtbaar waarom er soms geen gebruik wordt gemaakt van OSLO standaarden. Een aspect daarvan waren de **middelen die ontbreken**. Binnen de CJM-sector zijn er heel wat kleine spelers actief, die weinig tot geen middelen beschikbaar hebben om mee te werken aan datastandaarden of om een datastandaard te implementeren. Dit hangt deels samen met de maturiteitsgraad, gezien een hogere maturiteitsgraad de nood van datastandaardisatie duidelijker zou maken.

Ten slotte heeft ook hier **niet elke organisatie dezelfde noden**. Waar sommige organisaties met een op maat gebouwd systeem werken, werken andere met generieke systemen die ook door andere spelers gebruikt worden. Het implementeren van een datastandaard binnen een **op maat gebouwd systeem** zal dan ook meer kosten voor de organisatie, dan de implementatie van een **groot systeem dat door meerdere organisaties gebruikt wordt**. Verder hebben ook de steunpunten en de kernspelers op dit moment niet de juiste middelen om voldoende ondersteuning te bieden aan organisaties binnen de bredere sector. Bij kleine organisaties wordt deze problematiek verder bemoeilijkt, gezien deze organisaties vaak over weinig middelen beschikken.

Cultuur

Er zijn ook verschillende culturele aspecten die aangepakt zullen moeten worden in de uitwerking van de governance structuur. Voor mensen zonder technische achtergrond kan OSLO overkomen als een ver-van-mijn-bed-show, waardoor de **meerwaarde van OSLO niet ingezien wordt**. Bijgevolg stoot OSLO dan ook op veel verzet binnen de sector, wat deels ook samenhangt met een gebrek aan betrokkenheid tijdens de ontwikkeling. Als mensen meer betrokken worden bij de ontwikkeling, zien ze meer het nut in van de standaard.

⁶ <https://data.vlaanderen.be/standaarden/>

Daarnaast wordt een OSLO standaard soms als **minderwaardig gezien aan een internationale standaard**, omdat het slechts om een Vlaams initiatief gaat. Het kan hier helpen om duidelijk te communiceren dat OSLO standaarden zelf zo veel mogelijk op internationale standaarden gebaseerd zijn die vaak al reeds geïmplementeerd werden bij de organisaties. Tegelijkertijd kan het ook voordelig zijn om meer succesverhalen te delen om het gebruik van OSLO te stimuleren.

In conclusie, hoewel al veel vooruitgang gemaakt is in OSLO, is er toch nog wat werk aan de winkel als het gaat over de praktische applicatie van de datastandaarden. Vooral kleine organisaties hebben het vaak lastig met OSLO in de praktijk. Het is met andere woorden essentieel om een governance structuur te creëren die aan al deze noden tegemoet kan komen.

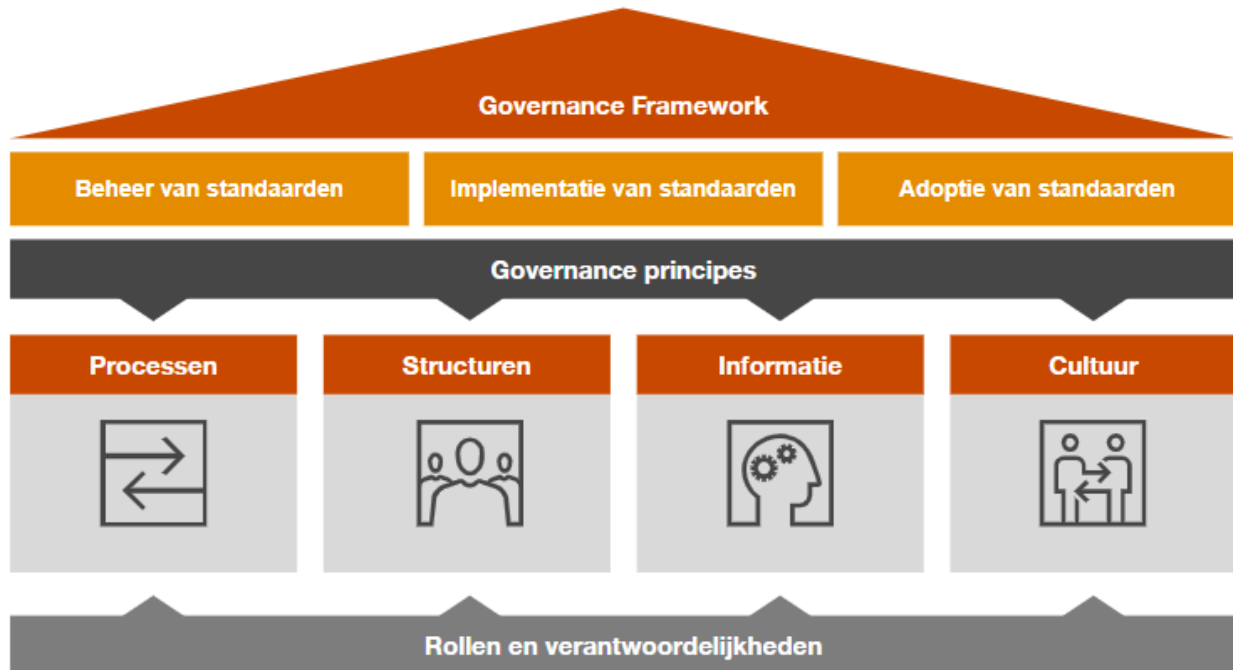
4. Een governance structuur die bijdraagt aan een betere werking van de OSLO datastandaarden binnen DCJM

Om tot een governance structuur te komen die bijdraagt aan een betere werking van de OSLO datastandaarden binnen DCJM wordt er ingezet op de drie pijlers, namelijk het beheer, implementatie en adoptie van de datastandaarden. We vertrekken vanuit een beproefd governance framework, gebaseerd op één van de meest gebruikte frameworks voor het opstellen van IT governance structuren. COBIT (Control Objectives for Information and Related Technologies). COBIT is een IT-governance framework voor organisaties die best practices op het gebied van IT-beheer willen implementeren, bewaken en verbeteren.

De structuur die opgesteld werd op basis van dit framework zal bestaan uit drie pijlers: beheer, implementatie en adoptie van standaarden. Daarnaast zijn er ook de leidende governance principes. Deze principes vormen de basis van de governance structuur, alle aspecten worden hier steeds aan getoetst. Naast de leidende governance principes zijn ook rollen en verantwoordelijkheden belangrijk.

Binnen de governance structuur wordt ingezet op vier verschillende onderdelen, namelijk structuren, processen, informatie en cultuur:

- **Structuren:** Dit zijn de actoren binnen het framework, zoals bijvoorbeeld een werkgroep of een organisatie, en de rollen die aan deze werkgroep of organisatie worden toegewezen.
- **Processen:** Deze beschrijven de interactie tussen de structuren en welke acties, ondernomen door deze structuren, op elkaar volgen.
- **Informatie:** Dit beschrijft de communicatie tussen de actoren onderling en de buitenwereld.
- **Cultuur:** Een governance structuur moet steeds rekening houden met een bepaalde structuur die binnen een organisatie aanwezig is, maar daarnaast ook met de gewenste cultuur die gecreëerd dient te worden.

De governance structuur wordt in dit document verder in detail toegelicht. Vanuit de leidende governance principes wordt dieper ingegaan op het beheer van de datastandaarden binnen dit framework. De actoren (rollen) worden beschreven, samen met hun verantwoordelijkheden, takenpakket en samenstelling. Tenslotte worden ook de processen binnen het beheer van datastandaarden voor de identificatie van een nieuwe datastandaard, de wijziging van een datastandaard, en de opvolging van gebruikte (internationale) standaarden besproken.

Naast het beheer van standaarden is ook de implementatie van datastandaarden belangrijk. Net als bij adoptie zullen ook hier de belangrijke actiepunten omschreven worden en wie welke rol dient op te nemen bij de invulling ervan. Uit de interviews kwam naar boven dat assistentie bij implementatie van een datastandaard vandaag vaak ontbreekt, daarom werd ook een proces uitgewerkt dat dit dekt. Dit proces zal duidelijk omschrijven waar iemand terecht kan met vragen over implementatie - en indien nodig - hoe deze vraag bij de juiste experts terecht kan komen.

Ten slotte wordt ook de adoptie van datastandaarden besproken. Binnen dit onderdeel worden de belangrijke actiepunten toegelicht, alsook wie welke rol dient op te nemen bij het uitvoeren van deze actiepunten.

Hieronder is een high-level schematisch overzicht te vinden van de invulling van de governance structuur vanuit de governance principes en het beheer, de implementatie en de adoptie van standaarden.

Governance principes				
Transparantie	Flexibiliteit	Effectiviteit	Co-creatief	Co-creatief
Responsiviteit	Consensus gericht	Toegankelijkheid en inclusiviteit		
Beheer van standaarden	Implementatie van standaarden	Adoptie van standaarden		
Wergroep Datastandaarden - Stuurorgaan	Voorzien van middelen	Vertrekken vanuit een duidelijk verhaal		
Stuurgroep Datastandaarden DCJM	Bepalen van implementatiestrategie	Standaarden meenemen in bestekken		
Aanspreekpunt (binnen DCJM)	Technische ondersteuning opzetten	Duidelijk communicatieplan		
Specifieke owner <i>Datastandaard</i>	Periodieke (jaarlijkse) review	Maturiteit verhogen		
Wergroep <i>Datastandaard</i>	Momentum tijdens publieke review	Duidelijke visie omtrent (ownership van) data		
	Eén aanspreekpunt	Opzetten van een co-creatie platform		

Zeven leidende governance principes als leidraad voor een performante governance structuur

Er werden zeven leidende governance principes geïdentificeerd die essentieel zijn voor de governance structuur. Ze zijn met elkaar verbonden en daarnaast ook verweven met elkaar. Deze principes worden gehanteerd om de verschillende aspecten van de governance structuur aan te toetsen en nadien ook verder te evalueren. Ze werken als leidraad doorheen het creatieproces van deze structuur, en capteren de fundamentele waarden en noden waarop ze gebaseerd zijn. Wanneer elementen worden gewijzigd of zaken worden toegevoegd aan de governance structuur, dienen ze blijvend te voldoen aan deze principes. Deze zeven leidende governance principes zijn:

 Transparantie: Een transparante governance structuur waar het voor iedereen duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is, en waar openheid richting de verschillende stakeholders op de eerste plaats staat.

 Flexibiliteit: Een governance structuur die flexibel is, heeft het vermogen om goed in te spelen op wisselende en veranderende eisen die de omgeving stelt. Elke datastandaard is anders, en heeft eigen accenten nodig.

 Toegankelijkheid en inclusiviteit: Iedereen die wenst, kan deel uitmaken van een werkgroep rond een specifieke datastandaard. Het doel is om met de structuur niemand uit te sluiten en ervoor te zorgen dat deze beschikbaar en toegankelijk is voor iedereen.

 Effectiviteit: Het is noodzakelijk om een effectieve structuur te hebben. De structuur mag geen lege doos zijn, maar focus op werkzaamheden om de beoogde doelen te bereiken en de strategie uit te voeren.

 Consensus gericht: De governance structuur is er op gericht om overeenstemming te bereiken tussen de stakeholders om een zo breed mogelijk draagvlak te creëren. Het is belangrijk om aan te stippen dat beslissingen samen worden genomen met de verschillende stakeholders.

 Co-creatief: Een open cultuur waarin iedereen zijn input kan geven en gewaardeerd wordt. Er wordt samen gebouwd aan oplossingen en op deze manier wordt ook het leidende principe 'consensus gericht' bereikt.

 Responsiviteit: De governance structuur laat het toe om op een flexibele manier responsief te zijn en pakt tijdig problemen aan om tot oplossingen te komen. De structuur is daarnaast proactief en kan anticiperen op risico's.

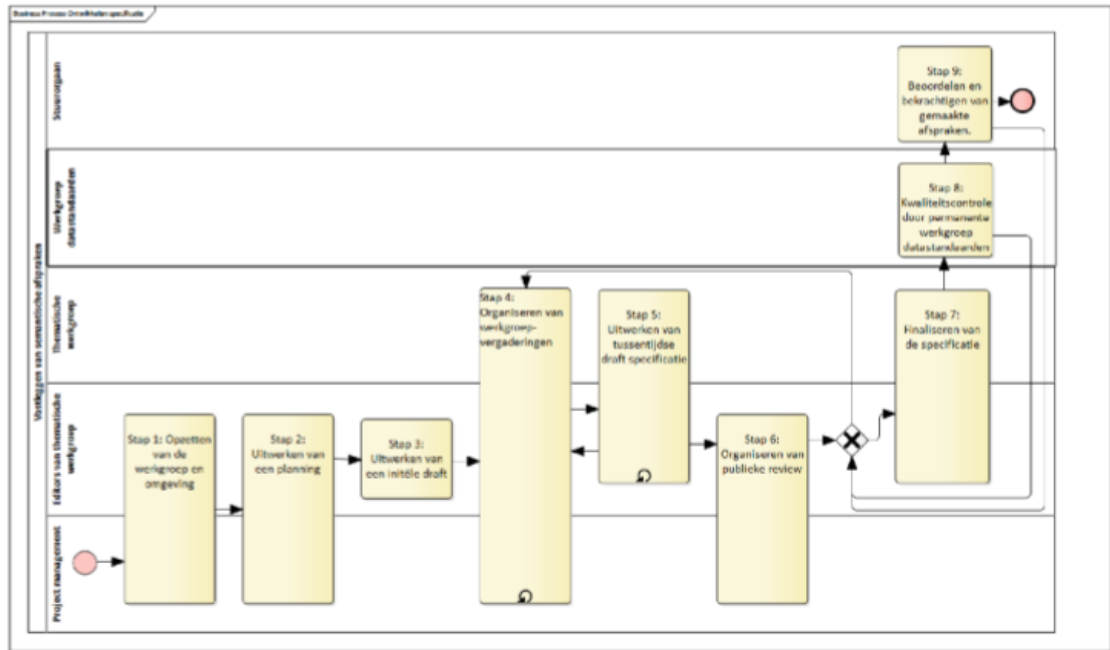
Beheer van datastandaarden

Voor een goed beheer van de datastandaarden is een flexibele structuur nodig die aan de verschillende noden van de ruimere sector tegemoet kan komen. De structuur die opgezet wordt, zal het mogelijk maken om nieuwe datastandaarden te ontwikkelen, wijzigingen door te voeren aan bestaande standaarden, of om eventuele vragen en opmerkingen omtrent datastandaarden goed te kunnen oplossen. Ze voorziet dan ook processen om dit mogelijk te maken. Deze processen bouwen verder op het bestaande proces voor het ontwikkelen van data standaarden⁷. Dit document licht toe hoe standaarden tot stand komen en zegt iets meer over het veranderingsbeheer en de publicatie van standaarden. Binnen deze governance structuur worden deze elementen hergebruikt, en vullen we dit aan met stappen die het proces voorafgaan.

Hieronder worden de belangrijkste elementen van het bestaande proces van OSLO geïllustreerd. Deze zijn ook terug te vinden binnen 'OSLO proces en methode'. Voorafgaand aan deze processen werden ook binnen dit project specifiek voor DCJM processen uitgewerkt die later in dit document verder toegelicht worden.

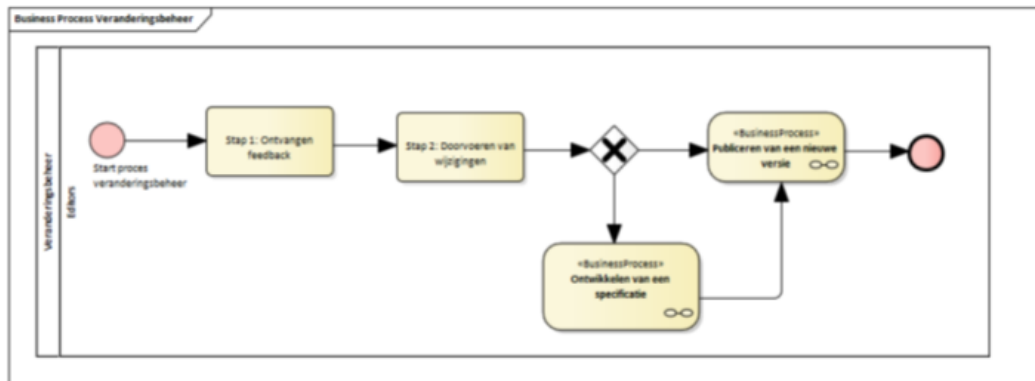
⁷ https://data.vlaanderen.be/cms/Proces_en_methode_voor_de_erkenning_van_datastandaarden_v1.0.pdf

Proces voor het ontwikkelen van een standaard

Bron: [Proces en methode voor de erkenning van datastandaarden](#)

Proces voor veranderingsbeheer van een standaard

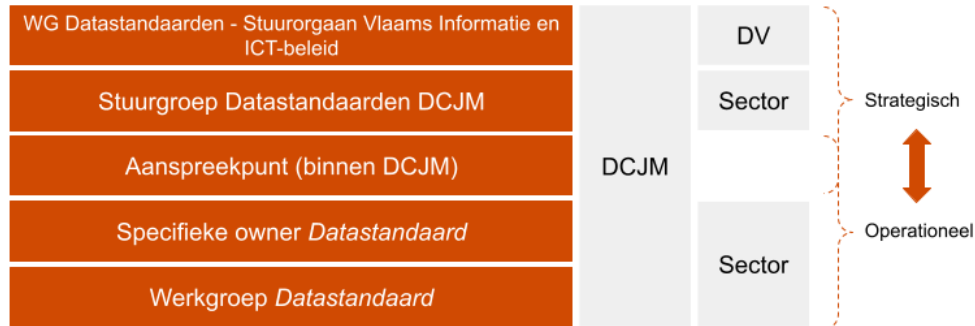
Figuur 6: proces voor veranderingsbeheer

Editoriale wijzigingen en fouten	Kleine inhoudelijke wijzigingen	Grote inhoudelijke wijzigingen
Geen impact op applicaties (bv. extra verduidelijking, typfouten, ...)	Mogelijke impact op implementatie, doch kleine impact (bv. toevoeging eigenschap, strenger of minder streng maken van restricties)	Veranderen fundamentele zaken in de (onderliggende) specificatie (wijzigen definities, toevoegen klassen, eigenschappen verwijderen, vocabularia fundamenteel wijzigen)

Bron: [Proces en methode voor de erkenning van datastandaarden](#)

Binnen de governance structuur zijn er vijf structuren die van belang zijn voor een goede governance en beheer van datastandaarden.

Beheer van datastandaarden

1. **Werkgroep Datastandaarden - Stuurorgaan Vlaams Informatie en ICT-beleid:** Dit is een werkgroep binnen het Stuurorgaan Vlaams Informatie en ICT beleid⁸. Deze is verantwoordelijk voor het opstellen en onderhouden van de datastandaarden.
2. **Stuurgroep Datastandaarden DCJM:** Dit is het overkoepelend orgaan binnen DCJM over de verschillende datastandaarden binnen de CJM sector.
3. **Aanspreekpunt:** Zorgt voor een gecoördineerde aansturing van alle aspecten met betrekking tot de datastandaarden binnen de CJM sector en is hiervoor de SPOC. Het aanspreekpunt is daarnaast ook de liaison tussen de verschillende structuren.
4. **Owner van de datastandaard:** Verantwoordelijk voor de opvolging van een specifieke datastandaard. Deze zal ook de finale beslissingen nemen in verband met de datastandaard waarvan het de owner is.
5. **Werkgroep per datastandaard:** Deze werkgroep bespreekt een specifieke datastandaard en beschikt over de nodige kennis binnen het domein van deze datastandaard.

⁸ <https://www.vlaanderen.be/uw-overheid/werking-en-structuur/hoe-werkt-de-vlaamse-overheid/informatie-en-communicatie/stuurorgaan-vlaams-informatie-en-ict-beleid>

Bij het beheer van datastandaarden is het belangrijk om rekening te houden met een aantal overkoepelende elementen.

Netwerkmodel

In de structuur wordt uitgegaan van een netwerkmodel. In dit model worden beslissingen in onderling overleg genomen, en staan structuren met elkaar in overleg om geen tegenovergestelde beslissingen te nemen. Daarnaast is het ook belangrijk dat structuren proactief zijn binnen dit netwerkmodel. Ook kennis en expertise is een belangrijk aspect.

Lichte flexibele structuur

De voorgestelde governance structuur is een start. Tijdens de implementatie en de evaluatie kan blijken dat de lichte structuur uitgebreid dient te worden, of zaken aangepast dienen te worden op basis van *continuous improvement*. Binnen de governance structuur wordt niet alles vastgelegd, maar wordt de nodige flexibiliteit geboden.

Vastleggen van rollen en continuïteit

De rollen en structuren worden vastgelegd, maar niet de organisaties of personen die dit moeten uitvoeren. Dit zijn beslissingen die tijdens de implementatie vastgesteld moeten worden. Uiteraard dient er bij het toewijzen van de rollen ook rekening gehouden te worden met de continuïteit van de rolverdeling door voldoende back-up mogelijkheden te voorzien en dit te koppelen aan de organisatiedoelstellingen.

Bottom-up en noden van sector

Bij de governance structuur wordt er uitgegaan van een bottom-up ontwikkeling, net zoals bij de ontwikkeling van OSLO datastandaarden. Op deze manier wordt er voldoende vertrokken vanuit de noden van de sector op vlak van datastandaardisatie.

De OSLO datastandaarden en de ontwikkeling ervan worden ondersteund om zowel de noden als ambities van de sector te ondersteunen. De focus dient dan ook te liggen op de uitwisseling van data, en niet de standaardisatie op zich.

Werkgroep datastandaarden - Stuurorgaan Vlaams Informatie en ICT-beleid

De werkgroep datastandaarden binnen het Stuurorgaan Vlaams Informatie en ICT-beleid is een bestaande structuur en is verantwoordelijk voor het opstellen en onderhouden van de datastandaarden die de basis vormen voor de digitale diensten en toepassingen binnen de Vlaamse overheid. Daarnaast houdt ze hier ook toezicht op.

Taken

Deze werkgroep is verantwoordelijk voor de uniformiteit en bevordering van gegevensuitwisseling binnen de verschillende organisaties van de Vlaamse overheid. De belangrijkste taak is de rol van de werkgroep als centrale coördinator in de creatie en onderhoud van datastandaarden. Dit orgaan zorgt ervoor dat datastandaarden opgestart, gedragen en goedgekeurd worden, daarnaast wordt ook de alignering met andere Vlaamse en internationale standaarden bewaakt.

De werkgroep kan daarnaast ook feedback geven op datastandaarden en rapporteert richting het Stuurorgaan Vlaams Informatie en ICT beleid. Ten slotte dragen ze ook bij aan de gedragenheid van de standaarden door bijvoorbeeld veel verschillende organisaties en personen te betrekken bij het creatieproces van een datastandaard.

De datastandaarden van DCJM zullen hier vertegenwoordigd worden door het aanspreekpunt.

Organisatie

Deze werkgroep wordt momenteel voorgezeten door Raf Buyle van Digitaal Vlaanderen. De leden komen vanuit de verschillende beleidsdomeinen en datastandaarden binnen de Vlaamse overheid.

Stuurgroep Datastandaarden DCJM

De Stuurgroep datastandaarden binnen het Departement Cultuur, Jeugd en Media is het overkoepelend orgaan over de grenzen van de verschillende datastandaarden binnen de sector heen.

Taken

De taak van deze Stuurgroep is om een overkoepelend beeld over datastandaarden te houden binnen haar beleidsdomeinen. Deze Stuurgroep zorgt voor de wisselwerking tussen

verschillende actoren. Deze actoren komen uit de (uitgebreide) sector waarvan de noden starten, DCJM alsook Digitaal Vlaanderen. Er wordt een jaarlijkse rapportering voorzien richting de Werkgroep Datastandaarden van het Stuurorgaan Vlaams Informatie en ICT beleid over de werking en de status van de datastandaarden binnen de sector.

Naast het overkoepelende beeld over datastandaarden, dient er door dit orgaan ook ingezet te worden op het strategische aspect van deze OSLO datastandaarden. Het Stuurorgaan dient na te denken over de positionering van OSLO en datastandaardisatie, de overkoepelende doelstellingen binnen datastandaardisatie en de strategie om aan deze doelstellingen te voldoen.

De Stuurgroep speelt ook een belangrijke rol in het management van toekomstige en huidige standaarden, waar ze beslissingen neemt over de creatie van nieuwe standaarden, de wijziging van bestaande standaarden of het aanstellen van de owner van een bepaalde datastandaard. Deze aspecten worden in detail toegelicht in de desbetreffende processen verder in dit document.

Wanneer er zichtbaar een raakvlak is met een ander beleidsdomein, is het aan het aanspreekpunt om de samenwerking en discussie hier rond te faciliteren. Dit kan door het aanspreekpunt onder andere bilateraal worden opgenomen, maar kan door het aanspreekpunt ook meegenomen worden richting de Werkgroep Datastandaarden van Digitaal Vlaanderen.

Organisatie

Deze Stuurgroep komt tweemaandelijks samen. Wanneer de nood er is kan er ook op ad-hoc basis worden samengekomen. Deze ad-hoc samenkomsten kunnen zowel schriftelijk of fysiek/virtueel. Schriftelijk kan bijvoorbeeld een optie zijn voor aspecten waar geen discussie voor nodig is. De Stuurgroep wordt voorgezeten door het aanspreekpunt van DCJM.

De leden bepalen zelf welke inspanning ze binnen deze werkgroep willen leveren. De leden zijn:

- **Aanspreekpunt DCJM:** Deze rol neemt het voorzitterschap op van deze werkgroep, zorgt dat knopen doorgehakt kunnen worden en leidt de werkgroep in goede banen.
- **Leden vanuit DCJM en de algemene sector (met onder andere de kernspelers en steunpunten):** vertegenwoordigen de noden vanuit de bredere sector.
- **Owners van de verschillende datastandaarden binnen de CJM-sector:** koppelen terug over aspecten uit de werkgroepen van de datastandaarden en vertegenwoordigen de noden vanuit de sector.
- **Academici** zoals bijvoorbeeld initiatieven rond *digital humanities* of Centre for Media

Sociology, Studies on Media Information and Telecommunication

- **Digitaal Vlaanderen:** vertegenwoordigt de belangen van de digitale overheid en kan via een luisterend oor aspecten meenemen binnen de eigen organisatie.

Aanspreekpunt

Het aanspreekpunt is verantwoordelijk voor alle datastandaarden binnen DCJM en zorgt voor een gecoördineerde aansturing.

Taken

Het aanspreekpunt is verantwoordelijk voor de opvolging van de datastandaarden binnen de CJM-sector. Daarnaast zal het aanspreekpunt ook feedback capteren en zal deze een rol hebben bij het opzetten van de strategie, in lijn met het bredere verhaal van de sector. Het is belangrijk dat het aanspreekpunt organisatorisch sterk is. Vanuit deze sterkte moet het de liaison zijn tussen verschillende andere structuren zoals de owners van een datastandaard en de Stuurgroep Datastandaarden DCJM. Wanneer er zaken opduiken, kan het aanspreekpunt de gemelde zaken richting de owners van een datastandaard of de Stuurgroep Datastandaarden DCJM sturen.

Er is een belangrijk verschil zichtbaar tussen het aanspreekpunt en de owner van een datastandaard vooral op vlak van het type van taken. Een aanspreekpunt is de liaison tussen structuren, coördineert en volgt op. Terwijl een owner van een specifieke datastandaard vooral inhoudelijke kennis heeft, en tevens ook expertise heeft op vlak van datastandaardisatie.

Owner van een specifieke datastandaard

De owner van een specifieke datastandaard staat in voor de coördinatie van deze standaard en volgt de standaard op.

Taken

De owner is eindverantwoordelijke voor de inhoud en kwaliteit van de datastandaard. Hij is verantwoordelijk voor het bijhouden van de verschillende verwachtingen en eisen waaraan de datastandaard moet voldoen om aan nieuwe noden en ontwikkelingen binnen de sector tegemoet te komen.

Daarnaast is ook de communicatie en samenwerking met verschillende stakeholders om de standaard up-to-date te houden een belangrijke rol van de owner. De owner capteert ook

feedback en reageert daar gepast op. Hij/Zij organiseert werkgroepen over de datastandaard als het tijd is voor een periodieke review of als er problemen opduiken omtrent de datastandaard die besproken dienen te worden. De owner zit elke werkgroep voor de specifieke standaard voor en zorgt voor een wisselwerking met het aanspreekpunt binnen DCJM en werkgroep van de datastandaard.

Organisatie

De owner van een datastandaard hangt af van de datastandaard zelf. Elke standaard heeft een owner nodig die de nodige domeinkennis heeft en een bepaalde expertise heeft binnen de datastandaardisatie. De owner zal vanaf de start bij de ontwikkeling van een nieuwe datastandaard betrokken worden, waardoor er stap-voor-stap expertise ontwikkeld kan worden. Hierdoor is het ook mogelijk dat de rol van de owner doorheen de tijd kan wijzigen, in samenspraak met de owner enerzijds en (aanspreekpunt) DCJM anderzijds. Dit hangt deels af van beleidsprioriteiten en beschikbare middelen.

Er werd voor de owner van een datastandaard een minimale invulling gedefinieerd op vlak van het takenpakket:

1. Op de hoogte blijven van de datastandaard en de context
2. Deel uitmaken van de Stuurgroep Datastandaarden DCJM
3. Werkgroepen van de specifieke datastandaard organiseren, voorbereiden, en voorzitten
4. Knopen doorhakken en de finale beslissing nemen in verband met de datastandaard (via het betrekken van de stakeholders binnen de werkgroep)

Het is echter wel de bedoeling dat de owner steeds samenwerkt met de werkgroep van de specifieke datastandaard. De beslissingen worden steeds binnen dit orgaan genomen.

Werkgroep van een datastandaard

Deze werkgroep gaat over een bepaalde datastandaard. Per standaard wordt een bijhorende werkgroep georganiseerd die zich focust op de specifieke datastandaard en bestaat uit minstens een jaarlijks reviewmoment.

Taken

Deze is verantwoordelijk voor het onderhouden en updaten van de datastandaard, alsook het bespreken van feedback en eventuele volgende stappen. Hiernaast is het ook een belangrijke taak van de werkgroep om een draagvlak voor de standaard te creëren en zo helpt ze mee aan

een cultuur van samenwerking. Dit kan mede gecreëerd worden door stakeholders uit verschillende organisaties bij deze werkgroep te betrekken.

Organisatie

Deze werkgroep wordt voorgezeten door de owner van de datastandaard, en wordt georganiseerd met stakeholders binnen de bredere sector. De leden van de werkgroep hebben expertise binnen het domein van de datastandaard. De werkgroep wordt minstens jaarlijks georganiseerd als een jaarlijks reviewmoment, al is het steeds ook mogelijk deze werkgroep ad hoc te organiseren op schriftelijke, fysieke of digitale wijze. Tijdens dit reviewmoment wordt de huidige status van de standaard besproken, en kunnen ook eventuele nieuwe stakeholders instappen en feedback geven. Het eenmaal per jaar samenkomen van de werkgroep is het absolute minimum. Bij bepaalde noden of doorlopen van trajecten kan er ook op regelmatige basis vergaderd worden.

Deze werkgroep staat naast de Business- en Thematische werkgroepen die binnen de ontwikkeling van een datastandaard worden georganiseerd. Deze werkgroep heeft vooral een rol voor en na de ontwikkeling van de datastandaard.

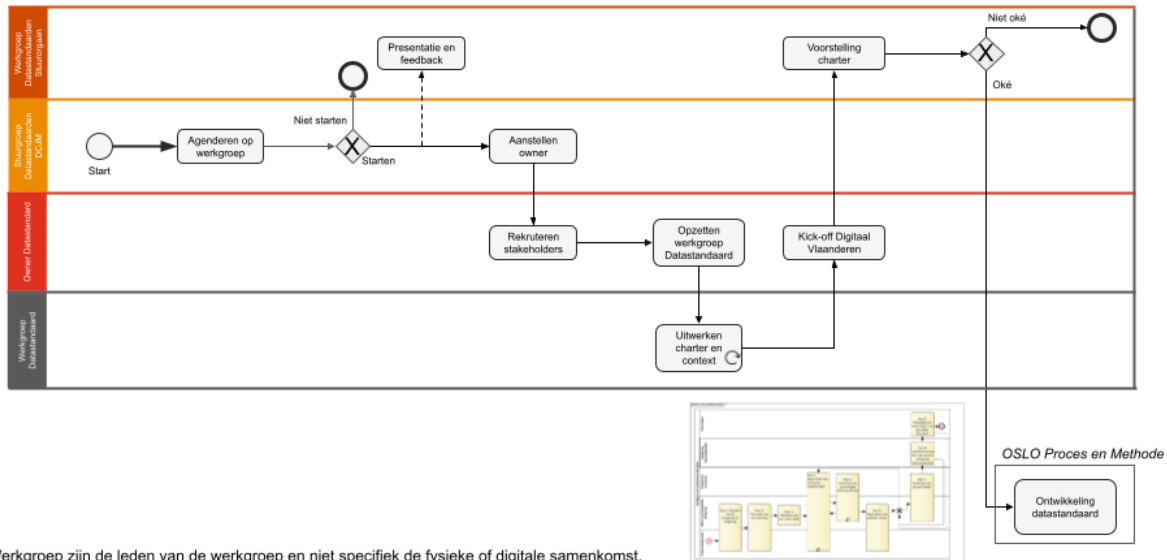
Processen van beheer van datastandaarden

Rond het beheer van datastandaarden werden een aantal processen opgesteld. Het doel van de beschrijving van deze processen is om duidelijk te maken wie welke rol speelt in de verschillende stappen van het proces. Er zijn drie belangrijke processen voor het beheer van de datastandaarden die besproken worden. Dit zijn de processen voor de identificatie van een nieuwe datastandaard, voor de wijziging van een datastandaard, en voor de opvolging van andere (internationale) standaarden. Bij elk proces wordt uitgelegd wie de verschillende actoren zijn, wat hun rol is, en welke beslissingen en/of acties ze ondernemen. Daarbij wordt ook een BPMN⁹ (Business Process Modeling Notation) voorstelling van het proces gegeven. Dit geeft een intuïtieve en visuele representatie van elk proces.

⁹ <https://www.bpmn.org/>

Identificatie van een nieuwe standaard

Beheer van datastandaarden - Identificatie nieuwe standaard

De belangrijke actoren in dit proces zijn:

- Werkgroep Datastandaarden - Stuurgroep Vlaams Informatie en ICT-beleid
- Stuurgroep Datastandaarden DCJM
- Eigenaar van de specifieke datastandaard
- Werkgroep van de specifieke datastandaard

Het proces (zie bijlage 1: Processen) rond de identificatie van een nieuwe standaard start bij de Stuurgroep Datastandaarden DCJM. Indien iemand een nieuwe datastandaard wil opzetten, kan dit geagendeerd worden op deze werkgroep. Dit zal door de werkgroep besproken worden. Hier worden alle mogelijke aspecten rond deze standaard mee in rekening gebracht. Indien de werkgroep beslist om verder te gaan met de standaard zal de rest van het proces doorlopen worden. De werkgroep kan het voorstel ook presenteren aan de Werkgroep Datastandaarden van Digitaal Vlaanderen en kan hierop feedback vragen.

Indien de beslissing wordt gemaakt om de creatie van een nieuwe standaard in te zetten, wordt de owner aangesteld door de werkgroep. De owner zal vanaf dan de verantwoordelijkheid opnemen voor de rest van de opstartprocedure. Eerst moeten de stakeholders worden gerekruteerd. Deze stakeholders hebben kennis van het domein waarover de datastandaard handelt. Het is voordelig om een brede groep stakeholders te voorzien uit verschillende organisaties, gezien dit de gedragenheid van de standaard ten goede komt.

Vervolgens is het aan de owner om de werkgroep voor de datastandaard zelf op te zetten. De eerste taak van deze werkgroep is het uitwerken van een charter (zie bijlage 3: Voorbeeld charter OSLO Cultureel Erfgoed). Dit charter is een document dat de context en scope van de datastandaard duidelijk maakt, alsook de verschillende use cases en stakeholders voor de thematische werkgroepen oplijst.

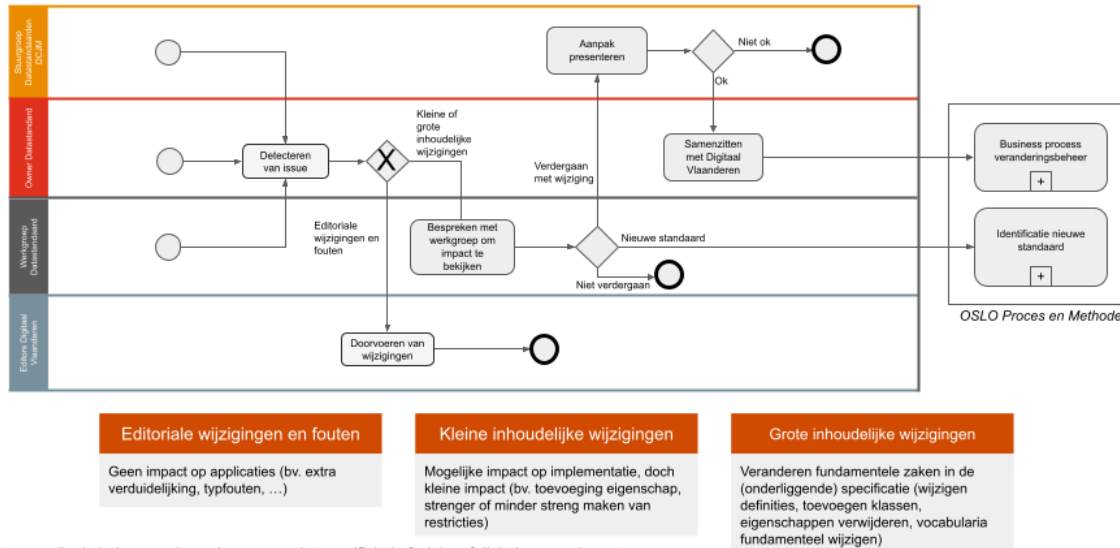
Ten slotte dient de owner samen met Digitaal Vlaanderen een kick-off te organiseren. Tijdens deze kick-off wordt het charter besproken en worden de volgende stappen besproken. Daarna wordt het charter voorgesteld aan de Werkgroep Datastandaarden van het Stuurorgaan Vlaams Informatie en ICT-beleid. Dit orgaan beslist over elke OSLO datastandaard of de ontwikkeling ingezet mag worden. Het is de rol van de owner van de datastandaard om het plan van aanpak toe te lichten.

Indien de Werkgroep Datastandaarden van het Stuurorgaan Vlaam Informatie en ICT-beleid positief is over het voorstel, zal de ontwikkelingsprocedure zoals omschreven in OSLO proces en methode sectie 4.3 gevolgd worden. Indien deze werkgroep het voorstel niet goedkeurt, zal het mogelijk zijn om een nieuw charter in te dienen.

Gedurende de volledige doorlooptijd van dit proces is er voldoende wisselwerking voorzien met de verschillende actoren. Er kan steeds verder gewerkt worden aan het voorstel vanuit de feedback van een bepaalde actor. Dit betekent niet dat alles opnieuw vanaf nul moet starten, op een volgende werkgroep kan dit opnieuw geagendeerd worden.

Wijzigen van een standaard

Beheer van datastandaarden - Wijzigen van een datastandaard

De belangrijke actoren in dit proces zijn:

- Stuurgroep Datastandaarden DCJM
- Owner van de datastandaard
- Werkgroep van de datastandaard
- Editors van Digitaal Vlaanderen

Er zijn drie mogelijke types van wijzigingen gedefinieerd binnen OSLO proces en methode:

- **Editoriale wijzigingen en fouten**

Ten eerste zijn er 'editoriale wijzigingen en fouten'. Deze aspecten hebben geen impact op applicaties en gaan bijvoorbeeld over extra verduidelijking of typfouten.

- **Kleine inhoudelijke wijzigingen**

Ten tweede zijn er ook 'kleine inhoudelijke wijzigingen' die een mogelijke, maar kleine impact hebben op de implementatie van de datastandaard. Dit gaat bijvoorbeeld over de toevoeging van een eigenschap of het strenger of minder streng maken van bepaalde restricties.

- **Grote inhoudelijke wijzigingen**

Ten slotte zijn er ook 'grote inhoudelijke wijzigingen' die leiden tot fundamentele veranderingen in de (onderliggende) specificatie. Dit kan dan bijvoorbeeld gaan over het

wijzigen van definities, toevoegen van klassen, het verwijderen van eigenschappen, of het fundamenteel wijzigen van vocabularia.

Het proces voor het wijzigen van een datastandaard kan in principe door iedereen worden opgestart. Wanneer er een probleem ontdekt wordt met een datastandaard, of een opmerking ingestuurd wordt via eender welk kanaal, wordt dit proces in gang gezet. De 'melder' kan deel uitmaken van de Stuurgroep Datastandaarden DCJM maar kan ook de owner van de datastandaard, lid van de werkgroep van de datastandaard zelf, of iemand extern aan de governance structuur zijn. Dit proces gaat vooraf aan het effectief wijzigen van de datastandaard zoals gedefinieerd binnen OSLO proces en methode. De meldingen en opmerkingen worden op dit moment beheerd via GitHub. Het is wenselijk om deze manier van werken te behouden.

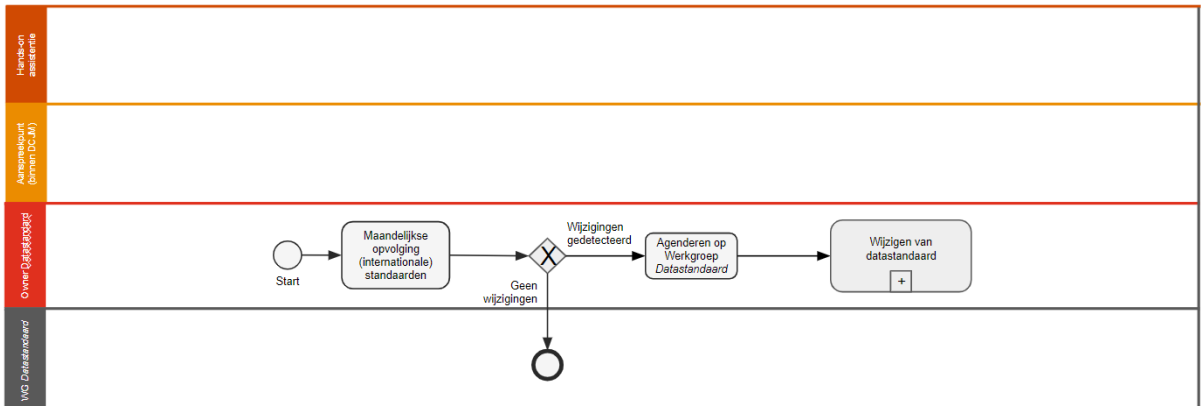
Indien dit probleem geen impact heeft op de inhoud van de datastandaard, en dus geen functionele wijzigingen met zich meebrengt, is dit een "editoriale wijziging" en kan dit snel doorgevoerd worden door de editors van Digitaal Vlaanderen. Indien de voorgestelde wijziging bredere implicaties heeft voor de inhoud, zal deze wijziging besproken moeten worden in de werkgroep van de specifieke datastandaard. Deze werkgroep zal dan beslissen of de wijziging al dan niet doorgevoerd moet worden, of welke volgende stappen genomen dienen te worden. Hier zijn verschillende opties mogelijk: geen verdere stappen nemen, een nieuwe datastandaard ontwikkelen of wijzigingen doorvoeren aan de bestaande standaard. In een ideaal scenario worden meerdere problemen en opmerkingen gelijktijdig meegenomen om binnen de werkgroep te bespreken.

Indien de werkgroep van de datastandaard het probleem als niet relevant beschouwt, eindigt het proces hier. Indien wel, zijn er twee andere mogelijkheden. De eerste mogelijkheid is om de beslissing te maken om de datastandaard aan te passen. In dit geval zal een probleemstelling en een plan van aanpak gepresenteerd worden aan de Stuurgroep Datastandaarden DCJM. Deze zal dan uiteindelijk toestemming moeten geven om deze wijziging al dan niet door te voeren. Indien deze werkgroep ook instemt met de wijziging, kan de owner samenzitten met Digitaal Vlaanderen en vervolgens het proces voor veranderingsbeheer doorlopen zoals omschreven in OSLO proces en methode sectie 4.5.

Het kan ook zijn dat een wijziging van de datastandaard niet de oplossing vormt. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer er heel wat aangepast of toegevoegd dient te worden. Wanneer dit het geval is, of het gestelde probleem buiten de scope van de huidige standaard valt, is er de mogelijkheid om een nieuwe datastandaard te ontwikkelen. Indien deze keuze gemaakt wordt zal het proces voor identificatie van een nieuwe standaard opgestart worden, zoals omschreven in OSLO proces en methode sectie 4.3.

Opvolging wijzigingen bij gangbare (internationale) standaarden

Beheer van datastandaarden - Opvolging wijzigingen bij gangbare (internationale) standaarden

* Werkgroep zijn de leden van de werkgroep en niet specifiek de fysieke of digitale samenkomst.

Het proces ligt volledig in de handen van de owner van de datastandaard. Deze doet een maandelijkse opvolging van de datastandaard waar hij/zij voor verantwoordelijk is en beslist of er al dan niet iets moet gewijzigd worden op basis van wijzigingen aan (internationale) hergebruikte standaarden. Indien niet, stopt het proces hier. Indien wel, moet dit geagendeerd worden op de werkgroep van de datastandaard, waarna het proces voor het wijzigen van een datastandaard zoals omschreven in OSLO proces en methode sectie 4.5.

Implementatie van datastandaarden

Naast het beheer van datastandaarden dienen ook een aantal belangrijke actiepunten ondernomen te worden omtrent de implementatie van de datastandaarden. Deze actiepunten zijn enerzijds taken voor de verschillende structuren die opgezet worden om zo organisaties bij te staan, maar geven anderzijds ook pointers om de implementatie makkelijker te doen verlopen. Er werd hiervoor onder andere een proces voor het vragen naar hulp bij een implementatie opgezet. De snelheid van implementatie hangt af van de specifieke organisatie.

Daarnaast is het belangrijk om aan te stippen dat de acties die binnen het kader van de implementatie van datastandaarden genomen dienen te worden niet alleen een taak zijn van DCJM, maar ook ruimer van de sector en Agentschap Digitaal Vlaanderen. Door samen te

werken met elkaar kan de dienstverlening verbeterd worden en kunnen DCJM en Digitaal Vlaanderen samen stappen vooruit zetten.

Voorzien van voldoende middelen

Tijdens de interviews werd verschillende keren aangehaald dat organisaties niet over voldoende middelen beschikken of kunnen vrijmaken voor de implementatie van datastandaarden. Daarnaast hangt dit ook samen met de problematiek van de maturiteitsgraad. Anderzijds speelt hier ook het pijnpunt van de vele kleine organisaties binnen de sector. Kleine organisaties hebben minder middelen en dus minder reserve voor een implementatie.

Om aan deze pijnpunten te voldoen, zijn er mogelijke maatregelen die genomen kunnen worden om de implementatie te faciliteren. Een belangrijk aspect hierbij is om **voldoende financiële middelen** te **voorzien** voor de organisaties die een implementatie wensen uit te voeren. Het is echter afhankelijk van de strategische richting, beleidsprioriteiten, datastandaard en specifieke sector om te bepalen welke financiële middelen hier tegenover moeten staan.

Er zijn ook nog andere mogelijkheden om implementatie te verbeteren. Zo kan het voordelig zijn om gemaakte **mappings publiek** te **maken**. Zo kan een organisatie verschillende voorbeelden aanreiken om zich op te baseren. Deze mappings zouden kunnen worden gepubliceerd op de website data.vlaanderen.be of de website van DCJM zelf. Daarnaast kan er ook samengewerkt worden met Digitaal Vlaanderen om **tools** die noodzakelijk zijn te **ontwikkelen**. Dit gaat dan over **investeringen in technologische middelen om organisaties te ondersteunen**.

Dit totaalpakket zorgt voor een betere ondersteuning van de implementatie, wat hopelijk een veel duidelijker en helderder proces kan bieden.

De regierol voor het voorzien van deze middelen ligt bij DCJM, en kan deels in samenwerking met Digitaal Vlaanderen worden opgenomen.

Bepalen van implementatiestrategie

Naast het voorzien van voldoende middelen is het ook belangrijk om organisaties te overtuigen om aan een implementatie te beginnen. Er zijn meerdere manieren om implementatie te stimuleren door een **implementatiestrategie** uit te werken. Een gekend voorbeeld is het toepassen van het wortel-en-stok principe, bijvoorbeeld door (meer) subsidies te geven indien een mapping wordt uitgevoerd. Dit kan ook bijdragen aan het pijnpunt van de kleine organisaties, gezien zij vaak de middelen niet kunnen vrijmaken voor een implementatie, ook al zien ze het nut er wel van in. De rol om deze implementatiestrategie te bepalen ligt bij de Stuurgroep Datastandaarden DCJM.

De implementatiestrategie die gekozen wordt, moet aangepast worden aan en **rekening houden met de sector en de specifieke datastandaard**. Bij een sector met veel kleine organisaties, zou het voordeliger kunnen zijn om subsidies te geven voor implementatie.

Daarnaast kan de **implementatiestrategie op verschillende niveaus** worden toegepast. Dit kan op niveau van de **sector** of de **specifieke datastandaard**. Langs de andere kant is het ook mogelijk om implementatie te stimuleren op het niveau van het **softwarepakket**. De verantwoordelijkheid voor implementatie hoeft niet volledig bij de organisaties zelf te liggen. Het is ook mogelijk om implementaties van datastandaarden te faciliteren door de leveranciers van software te stimuleren om ze toe te passen. Indien de leveranciers zelf een inspanning leveren, zal de implementatie van een datastandaard veel efficiënter kunnen lopen. Het is aan de Stuurgroep Datastandaarden DCJM om hierrond een strategie uit te werken.

Eén aanspreekpunt

Het aanspreekpunt bewaakt de implementatie vanuit DCJM in samenspraak met de owners. Er is nood aan een **duidelijk aanspreekpunt en proces voor een organisatie die een implementatie wil uitvoeren**. Daartoe wordt verder in dit document een proces beschreven dat beschrijft hoe een organisatie hulp kan vinden met een implementatie.

Technische ondersteuning

Om organisaties te ondersteunen tijdens de implementatie is het noodzakelijk om technische ondersteuning te bieden op verschillende niveaus. Langs de ene kant kunnen **handleidingen voor mappings** voorzien worden, samen met **uitgewerkte datavoorbeelden** die de datastandaard verder uitdiepen. Deze initiatieven zijn gericht naar mensen binnen organisaties die meer te weten willen komen over datastandaarden en OSLO, waar vandaag deze mensen niet altijd weten waar ze terecht kunnen. Verder moet er ook een **hands-on begeleiding** georganiseerd worden, zodat men terecht kan bij experts met kennis van datastandaardisatie en de specifieke datastandaarden waarover men spreekt.

Langs de andere kant dienen ook **infosessies** georganiseerd te worden. Deze zijn open voor een breder publiek en helpen nieuwe organisaties bekend te maken met OSLO. Dit zal leiden tot een verhoogde maturiteit tussen de verschillende organisaties, alsook een breder draagvlak gezien meer mensen het belang van OSLO zullen erkennen.

Daarnaast is het ook belangrijk dat de standaard naast de huidige werking kan staan, zodat het gebruik van een standaard de werking niet verstoort. Dit is extra cruciaal gezien de datastandaarden geïmplementeerd worden door ontwikkelaars, en niet door de gebruikers.

Periodieke review

Vanuit de implementatie van datastandaarden komen er vragen en opmerkingen naar boven. Om dit verder te faciliteren, zal **jaarlijks (minstens) een periodieke review** georganiseerd worden. Tijdens deze review wordt de werkgroep van de datastandaard bijeengeroepen door de owner en wordt de status van de standaard besproken. Zo wordt gegarandeerd dat de standaard relevant en up-to-date wordt gehouden. Op deze werkgroep wordt ook de implementatie besproken en kunnen ook nieuwe stakeholders toegelaten worden indien die zich aanmelden.

Hoewel deze review jaarlijks is, is het ook mogelijk **ad-hoc** te organiseren, bijvoorbeeld als er een groot project wordt uitgevoerd dat mogelijks een impact kan hebben op de datastandaard. Voor wijzigingen wordt daarna grotendeels het bestaande proces binnen 'OSLO proces en methode' gebruikt.

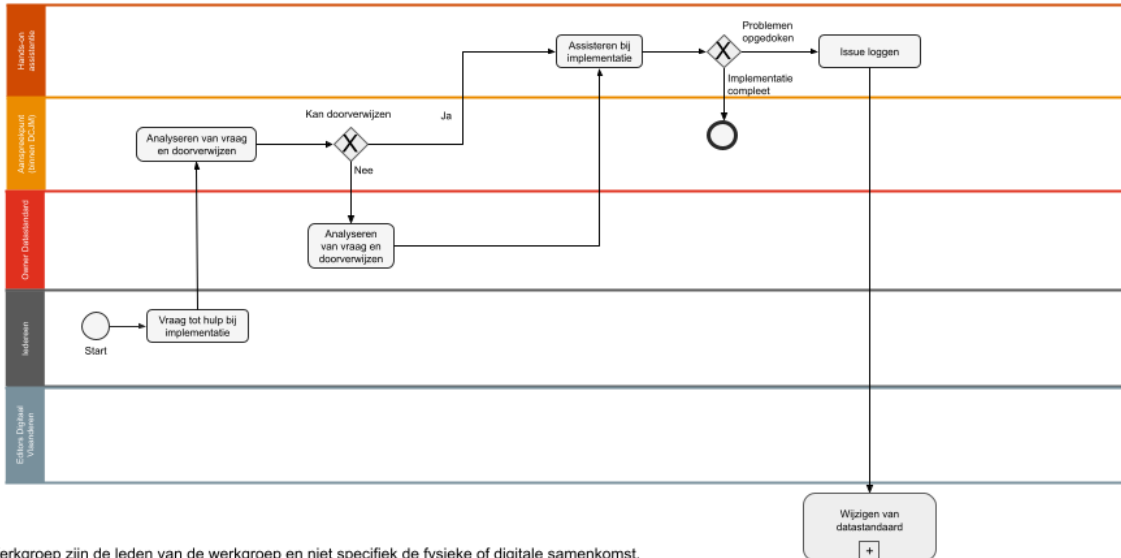
Momentum tijdens publieke review

De publieke review is de periode van enkele maanden voorafgaand aan het officieel publiceren van een standaard. De werkgroepen voor de ontwikkeling van de datastandaard zijn dan reeds afgelopen, maar er kunnen nog altijd extra problemen gemeld worden die de standaard nog kunnen aanpassen.

Tijdens deze publieke review is het noodzakelijk om **momentum te bewaren** zodat een grotere groep deelneemt aan de implementatie via het opzetten van onder andere pilootprojecten en proof-of-concepts. Daarnaast is het ook essentieel om **voldoende input te genereren** tijdens de publieke reviewperiode. Dit zal de verantwoordelijkheid zijn van de owner van de datastandaard en is ook duidelijker geformuleerd dan vandaag de dag gangbaar is binnen de bestaande governance. Door als owner in te zetten op de publieke review kunnen stakeholders sneller meewerken.

Hulp bij implementatie

Implementatie van datastandaarden - Hulp bij implementatie

* Werkgroep zijn de leden van de werkgroep en niet specifiek de fysieke of digitale samenkomst.

De belangrijke spelers in dit proces, van boven naar beneden, zijn:

- Hands-on assistentie
- Aanspreekpunt (binnen DCJM)
- Owner van de datastandaard
- Iedereen (vanuit alle mogelijke richtingen)
- Editors van Digitaal Vlaanderen

Het proces kan bij iedereen starten. Als iemand een vraag heeft in verband met de implementatie, kan hij terecht bij het aanspreekpunt. Deze kan hem/haar dan direct doorverwijzen naar meer hands-on assistentie, of hij/zij kan eerst samenzitten met de owner en dan pas doorverwijzen. De hands-on assistentie kan vervolgens helpen met de implementatie, of indien nodig een probleem loggen, waarna het eerder beschreven proces voor het wijzigen van een datastandaard gevolgd kan worden.

Het is belangrijk om aan te stippen dat het proces zoals hier beschreven de volledige doorloop van dit proces beschrijft. Indien de organisatie die hulp wil de owner al kent, of de hands-on assistentie al kent, dan is het uiteraard de bedoeling dat deze rechtstreeks gecontacteerd worden en dat voorgaande stappen worden overgeslagen.

Adoptie van datastandaarden

Naast het beheer en de implementatie van datastandaarden is het ook noodzakelijk om de adoptie van datastandaarden te bevorderen richting de implementatie en het gebruik van de datastandaarden. Er werden een aantal actiepunten geïdentificeerd die ondernomen kunnen worden om dit te faciliteren. Eventuele rollen en verantwoordelijkheden worden hier toegewezen op basis van deze actiepunten. Deze stappen rond de adoptie van datastandaarden zijn noodzakelijk zodat organisaties de datastandaarden willen implementeren. Het is daarnaast belangrijk om te vermelden dat niet iedere stakeholder volledig op de hoogte dient te zijn over OSLO. Vooral de belangrijkste stakeholders moeten mee zijn.

Duidelijk communicatieplan

Het is belangrijk om in te zetten op de cultuur binnen de organisatie, alsook de bredere sector. Een **positieve cultuur** vergroot de gedragenheid binnen de sector, met als gevolg dat er meer participatie is met OSLO. Dit zorgt ervoor dat datastandaarden vaker geïmplementeerd zullen worden.

Om deze positieve cultuur te creëren, is het essentieel om de noodzaak van datastandaarden, alsook de kennis over datastandaardisatie **helder en open te communiceren**. Er is een nood aan ambassadeurs die een coherent verhaal rond OSLO naar voren kunnen brengen, samen met het delen van succesverhalen die door het gebruik van OSLO gecreëerd werden.

Daarnaast zal het nodig zijn om de verworven kennis en inzichten beschikbaar te stellen voor anderen. Er is nood aan een **kennisverzameling** van geleerde lessen, mapping oplossingen, feedback, best practices, ...

Ten slotte moet ook een **beter register** voorzien worden, zodat duidelijk gemaakt wordt wie welke rol speelt en wat de status is van een gegeven datastandaard.

Het voorzien van deze communicatie zal een gedeelde verantwoordelijkheid zijn voor zowel DCJM, de steunpunten, en Digitaal Vlaanderen.

Vertrekken vanuit een duidelijk verhaal en visie rond data

Hoewel dit niet een doel op zich is, is het wel belangrijk om de adoptie en acceptatie van datastandaarden te verhogen. Het zal helpen met het doel van OSLO te vertalen naar de sector, en zo ook bijdragen aan een betere samenwerking en een breder draagvlak. Dit verhaal moet uiteraard gekoppeld zijn aan een breder doel, en niet het ontwikkelen van datastandaarden op zich. Daarnaast zijn ook de use cases belangrijk bij de communicatie rond specifieke datastandaarden.

Hier is de regierol weggelegd voor DCJM en de Stuurgroep Datastandaarden DCJM. De communicatiedienst van DCJM zal hier de grootste rol in spelen. Dit hangt ook deels samen met het communicatieplan 'programma Digitale Transformatie'.

Naast het verzorgen van kennisoverdracht, zullen organisaties ook overtuigd moeten worden om voor OSLO te kiezen. Dit kan door de **creatie van een duidelijke, heldere visie over OSLO en data in het algemeen**, die duidelijk maakt waarom dit belangrijk is en hoe ze ermee aan de slag kunnen gaan. Vervolgens kan deze visie gecommuniceerd worden naar de bredere sector. De strategische visie hiervoor dient opgezet te worden door de Stuurgroep Datastandaarden DCJM. Het is tevens belangrijk om hier rond voldoende af te stemmen met Digitaal Vlaanderen. Dit kan onder andere binnen het strategische aspect van de Stuurgroep Datastandaarden DCJM via de vertegenwoordiger van Digitaal Vlaanderen.

Standaarden meenemen in bestekken

Het **gebruik van standaarden** door softwareleveranciers kan ook **verplicht of geïncentiveerd worden** bijvoorbeeld via **bestekken**. Daarnaast is het belangrijk om het beleid rond gegevensuitwisseling vast te leggen. Hier is de regierol weggelegd voor DCJM.

Maturiteit verhogen

Uit de pijnpunten blijkt dat het moeilijk is voor organisaties om voldoende expertise te hebben op vlak van OSLO. Zo zien organisaties onder andere niet altijd het nut in van datastandaarden, alsook niet waarom deze toegepast moeten worden. Daarnaast zorgt het niet hebben van expertise en technische capaciteiten voor mogelijke problemen bij de implementatie en adoptie van de datastandaarden. Op basis van deze pijnpunten blijkt dat de maturiteitsgraad zal moeten verhoogd worden. Er zijn meerdere manieren om dit te bereiken. Door **handleidingen** te voorzien met duidelijke instructies rond de ontwikkeling van datastandaarden, de implementatie van standaarden, maar ook de gehanteerde processen en structuren kan de maturiteit deels verhoogd worden. Daarnaast dienen ook **opleidingen en infosessies** georganiseerd te worden die extra toelichting kunnen bieden richting de stakeholders binnen de brede sector.

Het is mogelijk om dit samen te bundelen op een **leerplatform**. Dit kan (in eerste instantie) via een specifieke webpagina, maar kan ook geïntegreerd worden in een co-creatie of community platform. Deze combinatie van methoden zal het mogelijk maken voor individuen om zich bekend te maken met OSLO en de eerste stappen te zetten om ermee aan de slag te gaan.

Ten slotte is het ook nodig om te realiseren dat niet iedereen volledig met alles van OSLO bekend moet zijn. Deze aspecten om de maturiteit te verhogen zijn vooral gericht op de

belangrijkste stakeholders voor de standaarden. Desondanks zijn er wel bepaalde activiteiten, zoals de infosessies, die wel voor een breder publiek beschikbaar kunnen gemaakt worden.

Opzetten van een co-creatie platform

Om de kennisoverdracht te faciliteren, kan een **co-creatieplatform** opgezet worden. Op dit platform kunnen de best practices, tips & tricks of lessons learned gedeeld worden met elkaar. Via dit platform kan de samenwerking en adoptie van de standaarden bevorderd worden. Dit zal verder ook bijdragen tot de creatie van een groter draagvlak.

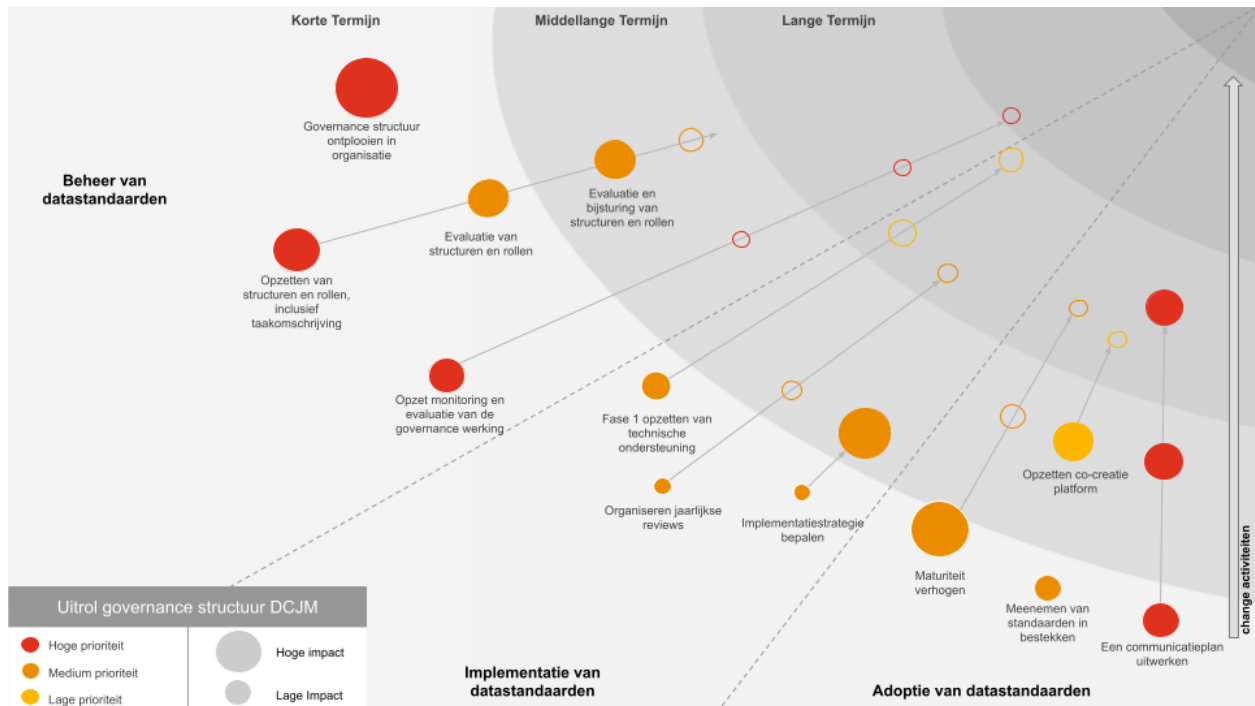
Om dit platform tot een succes te maken, zullen extra rollen nodig zijn. Zo zal er alvast een community manager nodig zijn die het gebruik van het platform kan monitoren. Alsook iemand die eventueel feedback kan capteren en richting kan geven aan het platform, zoals bijvoorbeeld voorstellen doen voor extra inhoud die aangeboden kan worden. Er zijn verschillende tools mogelijk om dit op te zetten, zoals Hivebrite, Yunits, Thinkific en Peerboard. Al zijn er ook nog andere tools mogelijk zoals het bestaande GitHub.

De regie en verdere uitwerking liggen binnen dit actiepunt bij DCJM. Het beheer zal een op te nemen rol zijn, die nog gedefinieerd dient te worden.

Roadmap - De uitvoering van de governance structuur in de praktijk

In de voorbije hoofdstukken werd de toekomstige governance structuur voor OSLO Datastandaarden besproken binnen DCJM. Het is niet de bedoeling om alles tegelijk in te voeren en uit te rollen, maar wel om dit stapsgewijs te doen. Hiervoor werd een roadmap opgemaakt om aan te duiden hoe alles aan elkaar gelinkt kan worden, en op welke termijn zaken uitgerold kunnen worden. Het hangt daarnaast af van de beleidsprioriteiten die gesteld worden en de middelen die ter beschikking staan, welke plaats deze acties effectief zullen krijgen binnen het departement.

De duurtijd van de verschillende projecten worden voorgesteld aan de hand van de pijlen die van korte termijn naar lange termijn wijzen. In onderstaande afbeelding worden de verschillende doelen in één oogopslag weergegeven. Elke bol stelt een doel voor. Hoe groter een bol, hoe groter de impact van de specifieke actie. Afhankelijk van de kleur heeft een bepaalde actie een kleinere of grotere prioriteit.

Beheer van datastandaarden

Het is eerst en vooral belangrijk om op korte termijn de uitgewerkte governance structuur te implementeren binnen de organisatie en werking van DCJM. Dit wordt gefaciliteerd door het opzetten van de structuren en het toewijzen van de verschillende rollen. Het is daarnaast ook noodzakelijk dat deze rollen een duidelijke taakomschrijving krijgen toebedeeld.

Op middellange tot lange termijn is het belangrijk om voldoende evaluatiemomenten te voorzien om de structuren, rollen en processen binnen de governance structuur tijdig bij te sturen wanneer nodig. Hiervoor is het op korte termijn belangrijk dat er een monitoring en evaluatie wordt opgezet zolang de governance structuur in werking is.

Implementatie van datastandaarden

Binnen de implementatie van datastandaarden kregen de acties een medium prioriteit toebedeeld. Het is belangrijk om op korte termijn een eerste fase van de technische ondersteuning op te zetten. Dit dient doorheen de tijd verder te evolueren richting een volledig uitgewerkte technische ondersteuning.

Daarnaast is het noodzakelijk om binnen het jaar voor alle datastandaarden een eerste jaarlijkse review te organiseren. Daarna dient dit minstens op jaarlijkse basis uitgevoerd te worden. Een andere actie met een mogelijk grote impact op de middellange en lange termijn is het bepalen van de implementatiestrategie voor de verschillende datastandaarden.

Adoptie van datastandaarden

Op korte termijn is het van groot belang om een duidelijk communicatieplan uit te werken in samenwerking met Digitaal Vlaanderen en de bredere CJM-sector. Het creëren van een helder en duidelijk communicatieplan zal helpen om het hele proces te faciliteren. Dit maakt het duidelijk voor de betrokkene wat er staat te gebeuren, waarom dit nodig is, en hoe het hen zal helpen.

Naast dit communicatieplan is het ook noodzakelijk om de maturiteit te verhogen op vlak van OSLO en datastandaarden in het algemeen. Dit zal de governance structuur op middellange termijn ten goede komen. Ook het meenemen van de datastandaarden in de bestekken is een noodzakelijk aspect om de adoptie verder te faciliteren. Ten slotte kan er op middellange termijn ook gekeken worden naar de opzet van een co-creatieplatform zoals eerder toegelicht.

Een goede governance die werkt definiëren en meten

Tijdens een werkgroep werd er samen met de stakeholdergroep gebrainstormd over wat een goede governance structuur inhoudt en hoe dit te meten is. Het is noodzakelijk om de governance structuur in de toekomst op regelmatige basis te evalueren aan de hand van deze elementen.

Wat is 'good governance'?

Een goede governance structuur omtrent de OSLO datastandaarden wordt volgens de stakeholders gekenmerkt door verschillende elementen die essentieel zijn voor effectieve werking en het genereren van resultaten. De elementen die hier worden aangeduid hangen in grote mate ook samen met de geïdentificeerde leidende principes van de governance structuur die tijdens dit doorlopen project getoetst zijn aan de structuur.

Allereerst is het belangrijk dat **gebruikers en klanten tevreden** zijn, wat aantoont dat hun behoeften en verwachtingen worden vervuld. Daarnaast is een **vlotte doorlooptijd** van de processen van groot belang, zodat taken efficiënt worden uitgevoerd en er geen onnodige vertragingen ontstaan.

Openheid en participatie zijn eveneens cruciaal. Dit houdt in dat er ruimte is voor de inbreng en betrokkenheid van alle belanghebbenden, waardoor diverse perspectieven worden gehoord en er uiteindelijk een breed draagvlak kan ontstaan. Bovendien is het van belang dat de structuur doelgericht en efficiënt is, waarbij heldere doelstellingen en een visie op lange termijn worden vastgesteld en nagestreefd.

Er is ook een vereiste voor een duidelijk ownership en procedures. Er moet verantwoordelijkheid vastgelegd worden. Anderzijds moeten er ook heldere richtlijnen en procedures uitgewerkt zijn om processen op de juiste manier te doen verlopen. Daarnaast is stabiliteit van belang, wat inhoudt dat de structuur consistent is, maar dat er ook voldoende ruimte is voor evaluatie en bijsturing wanneer nodig.

Heldere communicatie over doelstellingen is essentieel om alle belanghebbenden op één lijn te krijgen, te houden en op deze manier draagvlak te creëren. Het opstellen van een duidelijk stappenplan voor implementatie zorgt voor een gestructureerde aanpak en geeft richting aan het proces. Bovendien moet de structuur gedragen worden door het brede werkveld en verschillende types instellingen, om zo de belangen van alle betrokkenen te vertegenwoordigen.

Transparantie is binnen de governance structuur voor de stakeholders zeer belangrijk. Processen, rollen en verantwoordelijkheden moeten duidelijk zijn, zodat ze kunnen worden opgevolgd en de resultaten ervan gemeten kunnen worden. Daarnaast is het waarborgen van

backwards compatibiliteit na nieuwe iteraties een belangrijk aspect om continuïteit te waarborgen.

De structuur moet ook in staat zijn om doelstellingen te formuleren en deze effectief na te streven. Dit betekent dat er mechanismen en instrumenten moeten zijn om de vooruitgang te meten en waar nodig aanpassingen te maken.

Tot slot is het van belang dat er vlot contact is met gebruikers om doelen samen te realiseren, waarbij een praktische en ondersteunende aanpak wordt gehanteerd zonder al te hiërarchisch te zijn.

Uiteraard is het ook wenselijk om de goede werking van de governance structuur te meten. Vanuit de werkgroep kwamen een aantal mogelijke indicatoren naar boven die als start kunnen dienen voor deze evaluatie en wanneer in de toekomst aan de slag kan worden gegaan:

Aantal deelnemers uit verschillende types (erfgoed)instellingen	Vergaderfrequentie en -efficiëntie
Aantal aanpassingen aan de standaard in verhouding tot aantal vergaderingen	Behalen van concrete doelstellingen binnen de vooropgestelde termijnen
Loketfunctie: hoeveel vragen ontvangen en beantwoord	Registratie en analyse helpdesk, support en klachten
Responsnelheid op issues	Aantal vragen in registratiesysteem
Documentatie beschikbaar en op maat van de gebruikers	Implementatiegraad van OSLO in de sector
Toepassingsgraad / participatiegraad / adoptiegraad	

5. Implementatie van de uitgewerkte governance structuur binnen cultureel erfgoed

Gedurende de vierde fase van het doorlopen project werd de governance structuur zoals opgemaakt tijdens de eerdere fases geïmplementeerd binnen DCJM. Voor de implementatie van deze governance structuur werd de case 'Cultureel Erfgoed' als startpunt genomen. Allereerst vond er de 'Stuurgroep Datastandaarden DCJM' plaats waar onder andere de owner voor de standaard 'Cultureel Erfgoed' werd aangesteld. Na de aanstelling van deze owner werd de Werkgroep 'Cultureel Erfgoed' voor de eerste keer georganiseerd met de verschillende stakeholders. De bijeenkomst(en) van deze organen bieden een eerste evaluatiepunt en stellen DCJM en de sector in staat om snel bij te sturen waar dit nodig zou blijken te zijn. Dit werd ook in de praktijk zichtbaar, aangezien er snel actie werd ondernomen op basis van de feedback.

Tijdens de eerste sessies van beide organen werd duidelijk dat er zeer veel discussie plaatsvond. Dit is een positief aspect. Het is echter zeer belangrijk om voldoende praktische afspraken te maken rond de organisatie en verloop van de verschillende sessies van de organen.

De datastandaard 'Cultureel Erfgoed' werd in april 2021 goedgekeurd door het Stuurorgaan voor Vlaams Informatie en ICT-beleid. In de afgelopen jaren werd hier niets aan gewijzigd. In de tussentijd zijn er verschillende issues naar boven gekomen. Aangezien er op dat moment echter geen governance bestond hiervoor, is hier ook niet verder mee aan de slag gegaan. Tijdens de eerste Werkgroep 'Cultureel Erfgoed' binnen de opgezette governance structuur was merkbaar dat er een nood was om met deze governance te starten om zo de actieve issues en opmerkingen te bespreken en mee te nemen. Het is duidelijk dat de geïmplementeerde governance structuur geapprecieerd wordt door de sector.

Tijdens de werkgroep van 'Cultureel Erfgoed' kwam ook naar boven dat er niet voldoende rekening werd gehouden met de verscheidenheid van stakeholders binnen de ontwikkeling van de datastandaard. Het is duidelijk dat het een meerwaarde vormt om deze stakeholders mee te nemen. Daarnaast hangt dit ook samen met de mogelijkheid om binnen de open en flexibele governance structuur (minstens) jaarlijks nieuwe stakeholders toe te laten binnen een werkgroep van een datastandaard, tijdens de review van de standaard, als instapmoment.

Er dient voldoende aandacht gespendeerd te worden tussen de verschillende entiteiten en departementen van de Vlaamse overheid. Het is namelijk zeer belangrijk dat bijvoorbeeld Departement Cultuur, Jeugd en Media (DCJM) en andere entiteiten met één stem spreken richting burgers en andere stakeholders. Een bestaande structuur hiervoor is de Werkgroep Datastandaarden binnen het Stuurorgaan Vlaams Informatie en ICT-beleid waar deze

wisselwerking mogelijk is. De aspecten die bottom-up vanuit de governance structuur binnen DCJM voor de OSLO datastandaarden naar boven komen dienen vaak ook verder meegenomen te worden richting deze andere structuren. Naast de bestaande Werkgroep Datastandaarden binnen het Stuurorgaan voor Vlaams Informatie en ICT-beleid dient een soortgelijke governance, zoals ontwikkeld tijdens dit traject, idealiter ook geïmplementeerd te worden binnen andere entiteiten van de Vlaamse overheid om het ecosysteem rond datastandaarden maturder te maken. Hierin is ook een rol weggelegd voor Digitaal Vlaanderen.

6. Conclusie

Uit het doorlopen project blijkt duidelijk dat er binnen de sector wordt ingezien dat (OSLO) data uitwisselingsstandaarden zeer waardevol zijn en dat het noodzakelijk is om deze te implementeren binnen de sector. De bredere CJM-sector heeft tot nog toe aanzienlijke vooruitgang geboekt bij het gebruik van datastandaarden door van bij de start bezig te zijn met het metadateren van content. De positieve visie op datastandaardisatie hangt daarnaast ook samen met het initiatief van het Departement om een project in het leven te roepen om de bestaande governance en werkwijze van OSLO verder uit te werken en ontbrekende elementen toe te voegen.

De uitgevoerde oefening is minstens even relevant voor heel wat andere entiteiten die met datastandaardisatie bezig zijn binnen de Vlaamse overheid. Het Departement CJM kan gezien worden als een initiatiefnemer. Het zal belangrijk zijn om dit via Digitaal Vlaanderen ook verder te verspreiden richting andere entiteiten.

Op vlak van implementatie dient er een strategie ontwikkeld te worden per datastandaard om een succesvolle gegevensuitwisseling te garanderen. Dit kan bereikt worden door samenwerking tussen DCJM en de sector. Op vlak van het beheer van datastandaarden is het belangrijk om de nodige flexibiliteit te houden en voor een klankbordfunctie te gaan tussen de verschillende structuren. Om een grote mate van adoptie te bereiken zal communicatie hierin een sleutelrol spelen. Er moet een communicatiestrategie worden ontwikkeld om deze adoptie te bevorderen.

Binnen dit alles heeft het Departement Cultuur, Jeugd en Media een regierol. Het Departement zal moeten kijken naar de bredere sector om hierin ondersteuning te bieden. Het is duidelijk dat het departement niet de enige organisatie is die dit initiatief moet uitwerken. Er moet samengewerkt worden met verschillende andere belanghebbenden om het succes ervan te waarborgen.

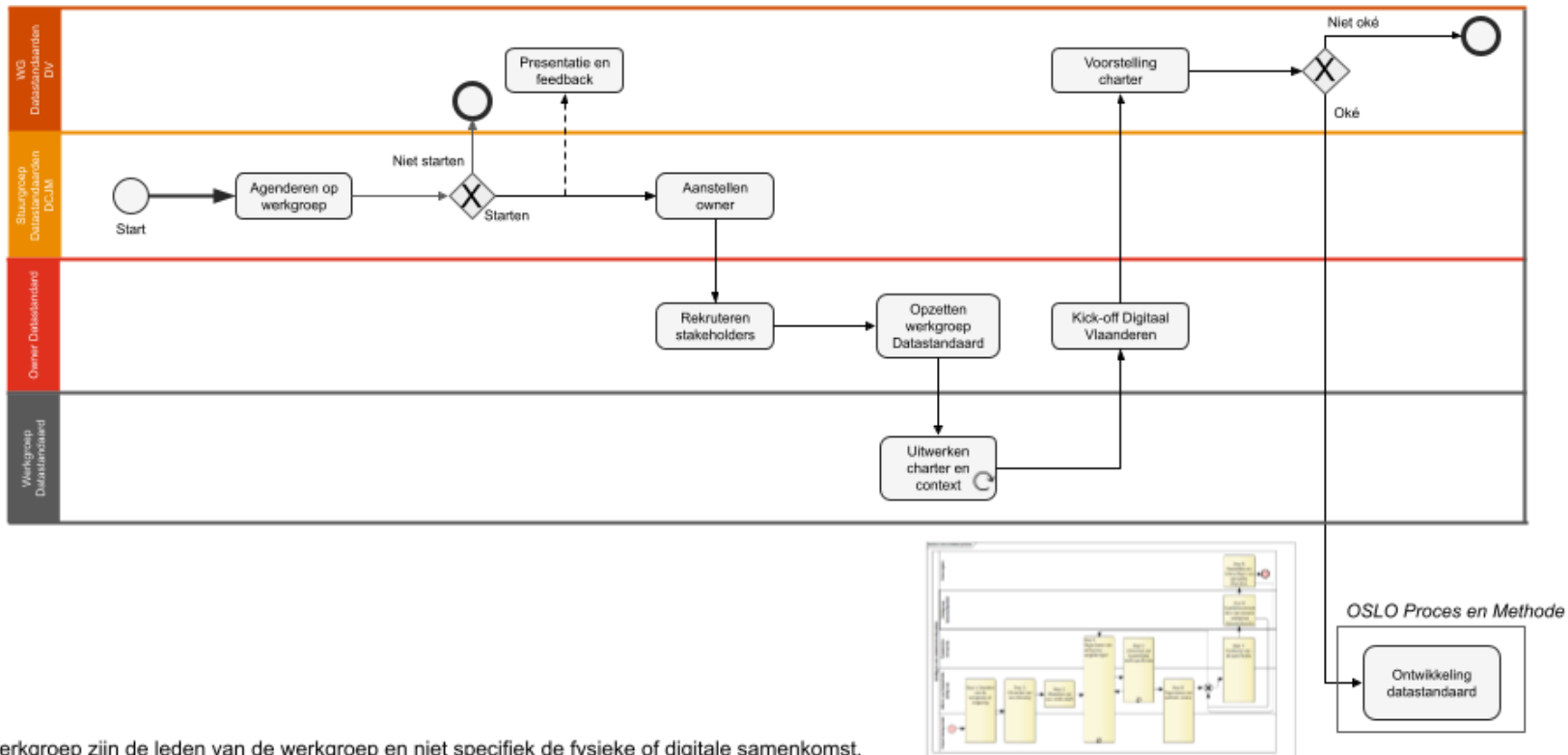
Het is daarnaast belangrijk om deze uitgewerkte governance structuur op regelmatige basis te evalueren en indien nodig bij te sturen. Het is belangrijk dat dit om een gestructureerd proces gaat, waarbij er op een onafhankelijke en objectieve manier beoordeeld wordt.

Hoewel dit een beginpunt is, mag dit project zeker niet als eindpunt worden beschouwd. Er is behoefte aan verdere acties door DCJM, de sector en Digitaal Vlaanderen om het beheer, de implementatie en adoptie verder vorm en invulling te geven.

7. Bijlagen

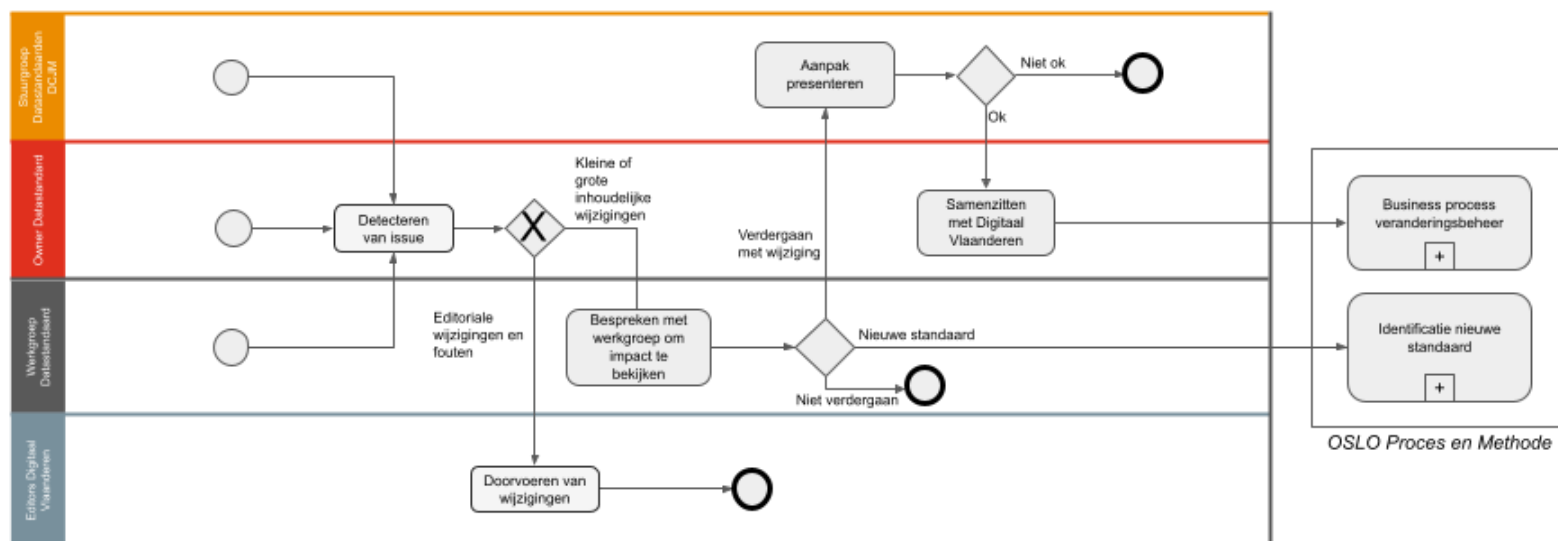
1. Processen

Beheer van datastandaarden - Identificatie nieuwe standaard

* Werkgroep zijn de leden van de werkgroep en niet specifiek de fysieke of digitale samenkomst.

Beheer van datastandaarden - Wijzigen van een datastandaard

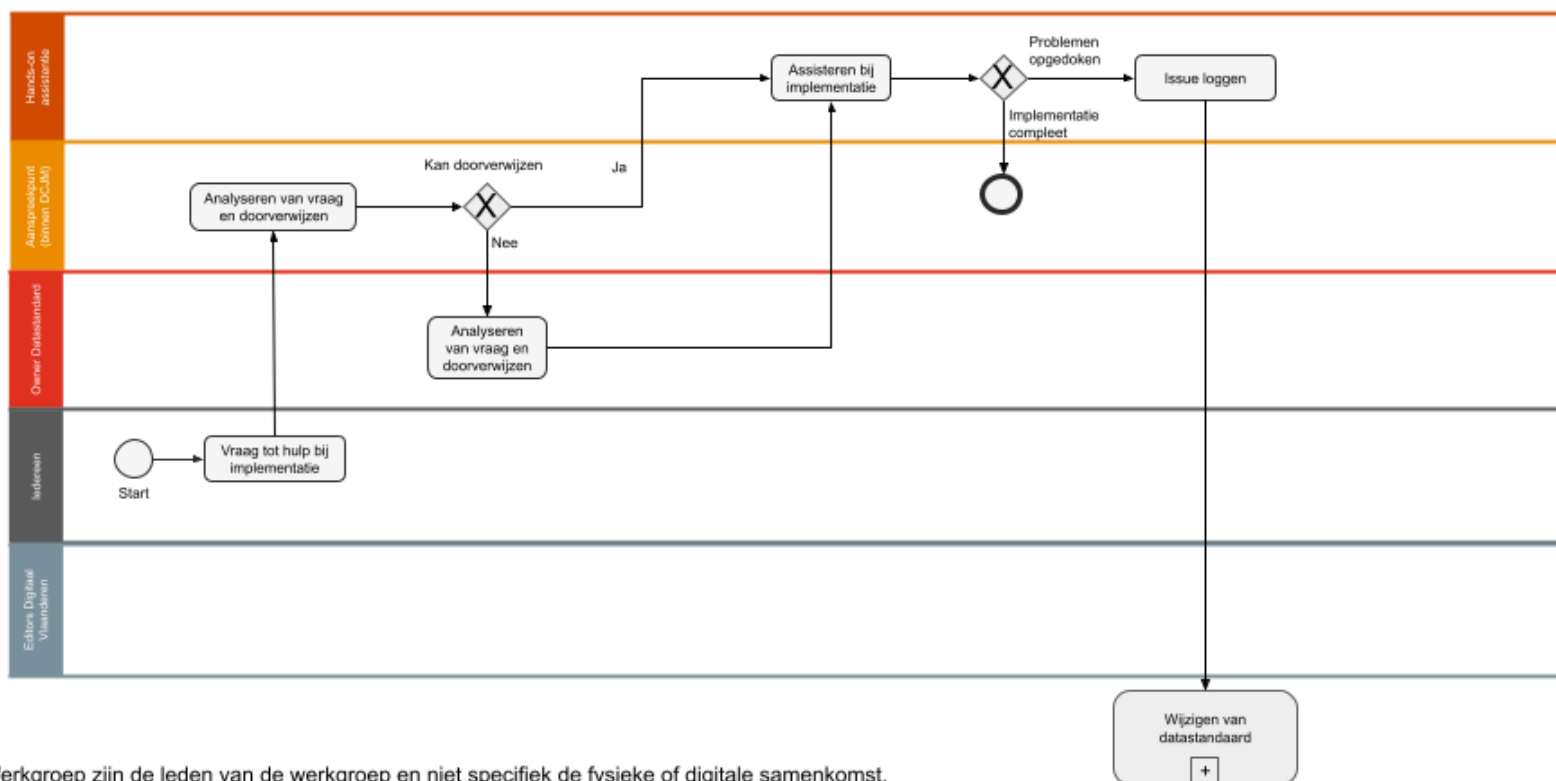
Editoriale wijzigingen en fouten
 Geen impact op applicaties (bv. extra verduidelijking, typfouten, ...)

Kleine inhoudelijke wijzigingen
 Mogelijke impact op implementatie, doch kleine impact (bv. toevoeging eigenschap, strenger of minder streng maken van restricties)

Grote inhoudelijke wijzigingen
 Veranderen fundamentele zaken in de (onderliggende) specificatie (wijzigen definities, toevoegen klassen, eigenschappen verwijderen, vocabularia fundamenteel wijzigen)

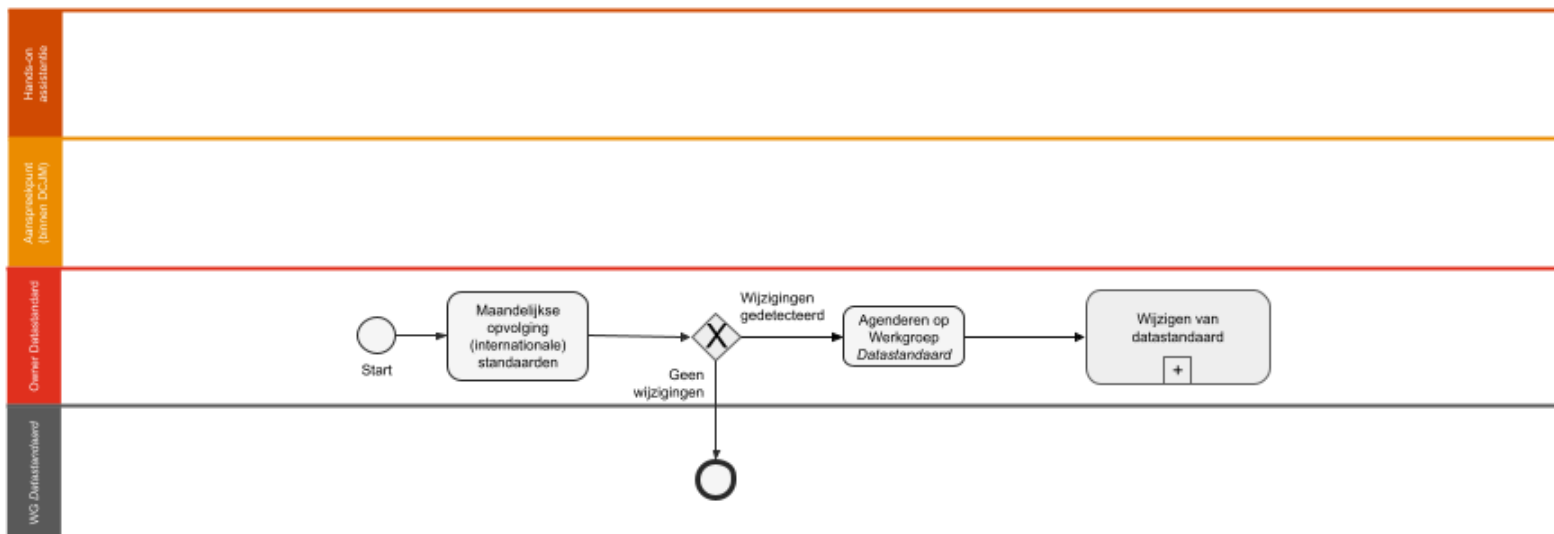
* Werkgroep zijn de leden van de werkgroep en niet specifiek de fysieke of digitale samenkomst.

Implementatie van datastandaarden - Hulp bij implementatie

* Werkgroep zijn de leden van de werkgroep en niet specifiek de fysieke of digitale samenkomst.

Beheer van datastandaarden - Opvolging wijzigingen bij gangbare (internationale) standaarden

* Werkgroep zijn de leden van de werkgroep en niet specifiek de fysieke of digitale samenkomst.

2. Governance Structuur

Governance principes		
Transparantie	Flexibiliteit	Effectiviteit
Responsiviteit	Consensus gericht	Toegankelijkheid en inclusiviteit
Co-creatief	Co-creatief	
Beheer van standaarden	Implementatie van standaarden	Adoptie van standaarden
Werkgroep Datastandaarden - Stuurorgaan	Voorzien van middelen	Vertrekken vanuit een duidelijk verhaal
Stuurgroep Datastandaarden DCJM	Bepalen van implementatiestrategie	Standaarden meenemen in bestekken
Aanspreekpunt (binnen DCJM)	Technische ondersteuning opzetten	Duidelijk communicatieplan
Specifieke owner <i>Datastandaard</i>	Periodieke (jaarlijkse) review	Maturiteit verhogen
Werkgroep <i>Datastandaard</i>	Momentum tijdens publieke review	Duidelijke visie omtrent (ownership van) data
	Eén aanspreekpunt	Opzetten van een co-creatie platform

3. Voorbeeld charter OSLO Cultureel Erfgoed

Een voorbeeld van het charter OSLO Cultureel Erfgoed is [hier](#) te vinden.

4. Samenwerking met DCJM en sector

Stuurgroep	
Marc Bastijns	DCJM
Thomas Buijs	DCJM
Roel Devriendt	DCJM
Ben Gabriëls	DCJM
Lieselotte Moortgat	DCJM
Astrid Vergauwe	Meemoo
Hans van der Linden	DCJM

Interviews	
DCJM	Cultuurconnect
Kunstenpunt	Socius
FARO	Stad Antwerpen
publiq	meemoo
Vlaamse Erfgoedbibliotheken	Archiefpunt
Werkgroepen	
publiq	DCJM
Stad Antwerpen	meemoo
FARO	Kunstenpunt
Cagnet	Passchendale Museum
Vlaamse Erfgoedbibliotheken	Bataljong
Sociaal Fonds Podiumkunsten	Mediaraven
Stad Gent	VVSG
Vlaamse Kunstcollectie	VI.BE
Cultuurloket	OP/TIL
De Ambrassade	Circuscentrum
De Federatie	Vlaams Audiovisueel Fonds
Datable	Literatuur Vlaanderen
Werkplaats Immaterieel Erfgoed	Archiefpunt
Vlaams Architectuurinstituut	

5. Resultaten Interviews

Resultaten interviews

Pijnpunten en hindernissen

Ontwikkeling datastandaarden

- Er dient een betere **analyse** te gebeuren van wat de al **bestaande gedigitaliseerde werkprocessen** zijn (boekhouding tot promotie)
- Analyse bestaand systeem vs. nieuw systeem
- Binnen traject komt men tot **grootste gemene deler** waardoor standaard armer is dan bij het begin
 - Democratie werkt hier niet
 - Documentatie gemaakte keuzes
- **Opvolging** GitHub **issues** en kwaliteitscontrole
- Te **open stakeholdergroep**
- Werkgroepen te **abstract** en **ingewikkeld** voor non-IT personen
 - Iedereen heeft eigen agenda
- Discussies gaan vaak over **functionele aspecten**
- Focus op resultaat ipv op "ontwikkeling datastandaard"
- **Supervisie** op hergebruik en alignering tussen standaarden
- Invulling van **enumeraties en codelijsten**

Rollen en verantwoordelijkheden

- **Niet voldoende kennis** binnen DCJM
- **Geen duidelijk aanspreekpunt** op vlak van OSLO
- Niet duidelijk voor wat je waar terecht kan
 - Wijzigingsvragen en aanpassingen
- **Organisaties** zijn soms te **klein** om input te kunnen leveren
- **Rollen die niet ingeschreven zijn** voor Steunpunten of kernspelers kunnen niet uitgevoerd worden. Momenteel zijn breder ook geen rollen gedefinieerd en is er nood aan een inventarisatie van huidige rollen.

Resultaten interviews

Pijnpunten en hindernissen

Maturiteit

- Afhankelijk van specifieke sector (of zelfs organisatie) staat men **verder**
- Kennis ontbreekt vaak (**probleem** met digitale **maturiteitsgraad**)
 - Discussie gaat vaak ook over functionele zaken zoals privacy ed
 - Is echter niet de bedoeling dat iedereen dezelfde digitale maturiteitsgraad heeft, verschil van functieprofiel
- **Vershil in maturiteit** tussen business en IT personen
- **Complexiteit** van modellen
- Nood aan handleidingen en up-to-date documentatie

Implementatie

- DCJM is niet de organisatie om andere organisaties te **ondersteunen** binnen implementatie
 - Eerder een rol voor kernspelers of steunpunten (begeleiding is noodzakelijk)
- **Organisaties** zijn soms te **klein** om input te kunnen leveren en implementatie te doen.
 - Verantwoordelijkheid ligt deels bij leveranciers. Geen incentives op dit moment.
- **Standaardenregister** kan veel beter (zoeken op aspecten van datastandaarden etc)
- Linked data zorgt deels ook voor de nood om de werking van een dienst/proces te herdenken (op langere termijn)

Resultaten interviews

Pijnpunten en hindernissen

Beschikbare middelen

- Amper tot **geen budgettaire middelen** om implementatie te doen. (beperkte resources)
 - Hangt samen met maturiteitsgraad
 - Grote systemen vs. op maat gebouwde systemen
- **Niet voldoende middelen** voor Steunpunten / kernspelers **om** organisaties **voldoende te ondersteunen**
- Sector met **zeer veel kleine spelers** (organisaties met één persoon)

Cultuur

- **Binnen sector** zeer veel **verzet**
 - Hangt samen met de al dan niet betrokkenheid tijdens de ontwikkeling
- Ver van hun bed show
- Focus op **bestaande (internationale) standaarden** in plaats van OSLO standaarden
 - Wordt aanzien als minderwaardig omdat het "Vlaams" is
- **Communicatie** rond nieuwe trajecten, bestaande trajecten en visie is niet voldoende
 - Er worden te **weinig succesverhalen** gedeeld